

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä lokakuuta 2001 *

Asiassa T-333/99,

X, Frankfurt am Main (Saksa), edustajinaan asianajajat N. Pflüger, R. Steiner ja
S. Mittländer, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan keskuspankki, asiamiehinaan C. Zilioli ja V. Saintot, avustajanaan
asianajaja B. Wägenbaur, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 9.11.1999 tehdyn Euroopan keskuspankin johtokunnan päätöksen pitää voimassa kantajan pidättäminen tehtävistään ja pidättää puolet hänen peruspalkastaan sekä 18.11.1999 tehdyn kantajan irtisanomista koskeneen päätöksen,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit K. Lenaerts ja M. Jaeger,

kirjaaja: hallintovirkamies D. Christensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.2.2001 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskeva lainsäädäntö

- 1 EY:n perustamissopimuksen liitteenä olevaan Euroopan keskuspankki-järjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehtyyn pöytäkirjaan (jäljempänä EKPJ:n perussääntö) sisältyy muun muassa seuraavia määräyksiä:

”12 artikla

- —
- 12.3 EKP:n neuvosto hyväksyy työjärjestyksen, jossa määritetään EKP:n sisäinen organisaatio ja sen päätöksentekuelimet.

— —

36 artikla

Henkilöstö

- 36.1 EKP:n neuvosto vahvistaa johtokunnan ehdotuksesta EKP:n henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.

36.2 Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista EKP:n ja sen henkilöstön väliset riidat palvelussuhteen ehdoissa määrätyin rajoituksin ja edellytyksin.”

- 2 EKP:n neuvosto on EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan nojalla antanut Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank (Euroopan keskuspankin henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot, jäljempänä palvelussuhteen ehdot), joissa määrätään, siinä muodossa kuin ne ovat sovellettavissa riidanalaisiin tosiseikkoihin, muun muassa seuraavaa:

”4. (a) EKP:n työntekijöiden on hoidettava tehtäviään tunnollisesti ja ilman oman edun tavoittelua. Heidän on käyttydyttävä työtehtäviensä ja EKP:n aseman yhteisön toimielimenä edellyttämällä tavalla.

- —
9. (a) EKP:n ja sen työntekijöiden välisiä työsuhteita säännellään näiden palvelussuhteen ehtojen mukaisesti tehdyin työsopimuksin. Johtokunnan antamissa EKP:n henkilöstösäännöissä (Staff Rules) täsmennetään näitä palvelussuhteen ehtoja koskevat yksityiskohdat.

— —

(c) Työehtoihin ei sovelleta mitään tiettyä kansallista oikeutta. EKP soveltaa i) jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksille yhteisiä yleisperiaatteita, ii) yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita ja iii) sosiaalipolitiikkaa koskeviin jäsenvaltioille osoitettuihin asetuksiin ja direktiiveihin sisältyviä oikeussääntöjä. EKP panee nämä säädökset täytäntöön tarvittaessa. Tässä yhteydessä otetaan asianmukaisesti huomioon sosiaalipolitiikan alaa koskevat suositukset. Tulkitessaan näiden palvelussuhteen ehtojen mukaisia oikeuksia ja velvoitteita EKP ottaa asianmukaisesti huomioon yhteisön toimielinten henkilöstöön sovellettavat asetuksissa, oikeussäännöissä ja oikeuskäytännössä vahvistetut periaatteet.

10. (a) EKP:n ja sen työntekijöiden väliset työsopimukset tehdään työhönottoasiakirjalla, jonka työntekijät allekirjoittavat. Työhönottoasiakirjat sisältävät ne sopimuksen osatekijät, jotka on täsmennetty — — 14 päivänä lokakuuta 1991 annetussa neuvoston direktiivissä 91/533/ETY.

— —

11. (a) EKP voi päättää työntekijöidensä kanssa tekemänsä sopimukset johtokunnan tekemällä perustellulla päätöksellä EKP:n henkilöstösäännöissä määritetyn menettelyn mukaisesti ja seuraavin perusteluin:

(i) pysyvän epäpätevyyden vuoksi. Mikäli EKP irtisanoo työsopimuksen tällä perusteella, irtisanomisaika on kolme kuukautta ja irtisano-

miskorvausta maksetaan yksi kuukausipalkka kutakin palvelusvuotta kohden, enintään 12 kuukaudelta. Johtokunta voi vapauttaa työntekijän tehtävistään irtisanomisaikana.

(ii) henkilöstön määrää vähennettäessä. — —

(iii) kurinpidollisista syistä.

— —

41. Työntekijät voivat EKP:n henkilöstösäännöissä vahvistetussa menettelyssä esittää EKP:n hallintoelimille oikeudenkäyntiä edeltävää tutkimusta varten valituksia, jotka hallintoelimet tutkivat siltä kannalta, ovatko kussakin yksittäisessä tapauksessa tehdyt päätökset yhdenmukaisia EKP:n henkilöstöpolitiikkaan ja palvelussuhteen ehtoihin nähden. Työntekijät, joiden asiaa ei ole ratkaistu tyydyttävällä tavalla oikeudenkäyntiä edeltävässä tutkimusmenettelyssä, voivat käyttää EKP:n henkilöstösääntöjen mukaista valitusmenettelyä.

Edellä mainittuja menettelyjä ei voida käyttää seuraavia päätöksiä riitautettaessa:

- (i) EKP:n neuvoston päätökset tai EKP:n sisäiset määräykset, mukaan lukien palvelussuhteen ehdoissa tai EKP:n henkilöstösäännöissä vahvistetut määräykset;

(ii) päätökset, joiden riitauttamiseksi on olemassa erityisiä muutoksenhakumenettelyjä tai

(iii) päätökset, jotka koskevat sitä, että tilapäisen työntekijän nimitystä ei ole vahvistettu.

42. Sen jälkeen kun sisäiset muutoksenhakukeinot on käytetty, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kaikki EKP:n ja näissä palvelussuhteen ehdoissa tarkoitettujen työntekijöiden tai entisten työntekijöiden väliset riidat.

Tällainen toimivalta koskee ainoastaan toimenpiteen tai päätöksen laillisuutta; taloudellisuonteisissa riidoissa yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta.

43. Mikäli EKP:n työntekijät ovat laiminlyöneet velvoitteensa EKP:tä kohtaan, heihin voidaan tilanteen mukaan soveltaa seuraavia kurinpitoseuraamuksia:

(i) johtokunnan jäsenen antama varoitus;

(ii) johtokunnan päätöksellä

- palkan tilapäinen alentaminen;

- työntekijän siirtäminen toisiin tehtäviin tai asemapaikan vaihtaminen EKP:n sisällä;

- palkan pysyvä alentaminen;

- irtisanominen.

Kurinpitotoimenpiteiden on oltava asianmukaisessa suhteessa sääntöjen rikkomisen vakavuuteen, ja päätöksen perustelut on ilmoitettava. Kurinpitotoimenpiteet toteutetaan EKP:n henkilöstösäännöissä määritetyn menettelyn mukaisesti. Kyseisessä menettelyssä on huolehdittava siitä, että työntekijälle ei määrätä kurinpitoseuraamusta, ennen kuin hänelle on annettu tilaisuus vastata esitettyihin väitteisiin.

44. Jos EKP:n johtokunta katsoo virkamiehen tehneen vakavan virheen, se voi pidättää hänet tehtävistään välittömästi riippumatta siitä, onko kyse virkavelvollisuuksien vai lain rikkomisesta.

Tehtävistä pidättämistä koskevassa päätöksessä on täsmennettävä, onko asianomaisella työntekijällä oikeus saada palkkansa tehtävistä pidättämisen ajan, tai siinä on määritettävä, miten suuri osuus palkasta pidätetään; pidätetty osuus saa olla enintään puolet työntekijän peruspalkasta.

Jos tehtävistään pidätettyä työntekijää koskevaa lopullista päätöstä ei ole tehty neljän kuukauden kuluessa tehtävistä pidättämisestä tai hänelle on määrätty ainoastaan varoitus, hänellä on oikeus saada tehtävistä pidättämisen vuoksi pidätetyt määrät takaisin.

Jos virkamies joutuu syytteeseen samasta teosta, lopullinen päätös tehdään vasta, kun asiaa käsittelevän tuomioistuimen tuomio asiassa on tullut lainvoimaiseksi.

45. Henkilöstökomitea, jonka jäsenet valitaan salaisilla vaaleilla, edustaa koko henkilöstön yleisiä intressejä työsopimusten, henkilöstöön sovellettavan säännösten ja palkkojen osalta; EKP:n työehtojen, -olosuhteiden, -terveyden ja -turvallisuuden osalta sekä sosiaaliturvan ja eläkejärjestelmän osalta.

46. Henkilöstökomiteaa kuullaan ennen muutosten tekemistä näihin palvelussuhteen ehtoihin, EKP:n henkilöstösääntöihin ja niihin liittyviin kysymyksiin, sellaisina kuin ne on määritelty edellä 45 artiklassa.

47. Yksittäisen riitatilanteen yhteydessä työntekijällä on oikeus pyytää apua henkilöstön edustajalta sisäisiä menettelyjä varten.”

- 3 EKP:n neuvosto on antanut EKPJ:n perussäännön 12.3 artiklan nojalla EKP:n työjärjestyksen (EYVL 1999, L 125, s. 34), jossa määrätään muun muassa seuraavaa:

”11 artikla

EKP:n henkilöstö

— —

11.2 Johtokunta laatii toimintaa ohjaavia sääntöjä (jäljempänä ’hallinnolliset kiertokirjeet’), sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussäännön 36 ja 47 artiklan määräyksiä. Nämä säännöt velvoittavat koko EKP:n henkilöstöä.

— —

21 artikla

Palvelussuhteen ehdot

- 21.1 EKP:n ja sen henkilöstön välinen palvelussuhde määritetään palvelussuhteen ehdoissa ja henkilöstösäännöissä.
- 21.2 EKP:n neuvosto hyväksyy ja tarkistaa johtokunnan ehdotuksesta palvelussuhteen ehdot. Yleisneuvostoa kuullaan tässä työjärjestyksessä määrätyn menettelyn mukaisesti.
- 21.3 Palvelussuhteen ehdot pannaan täytäntöön henkilöstösäännöillä, jotka johtokunta hyväksyy ja tarkistaa.
- 21.4 Henkilöstökomiteaa kuullaan ennen uusien palvelussuhteen ehtojen tai henkilöstösääntöjen hyväksymistä. Komitean lausunto annetaan EKP:n neuvostolle tai johtokunnalle.”

4 EKP:n johtokunta on EKP:n työjärjestyksen 21.3 artiklan ja palvelussuhteen ehtojen 9 artiklan a alakohdan nojalla antanut European Central Bank Staff

Rules (jäljempänä EKP:n henkilöstösäännöt), joissa määrätään muun muassa seuraavaa:

”8.3.2 Kun johtokunta päättää irtisanoa työntekijän, irtisanominen tulee voimaan tehtävistä pidättämisen päivämäärästä alkaen. Asianomainen työntekijä saa pitää palkan, joka hänelle on suoritettu tehtävistä pidättämisen ajanjaksolta.”

- 5 EKP antoi 12.11.1998 hallinnollisen kiertokirjeen nro 11/98, joka oli otsikoitu ”ECB Internet Usage Policy” (jäljempänä kiertokirje nro 11/98), jossa määritettiin säännöt, joita henkilöstön oli noudatettava käyttäessään tietokoneita, joissa oli Internet-yhteys, ja vastaanottaessaan ja lähettäessään sähköpostia, ja siinä määrätään muun muassa seuraavaa:

”3.1 EKP:n hankkimat Internet-palvelut on tarkoitettu työtehtävien hoitamista varten.”

Käsiteltävän asian taustalla olevat tosiseikat

- 6 Kantaja, joka oli aiemmin työskennellyt Euroopan raha-instituutissa (ERI), tuli EKP:n palvelukseen 1.7.1998. Hänet otettiin EKP:n arkistoon, jossa hän työskenteli arkistonhoitajana. Hänen työposteessään oli tietokone, joka EKP:n kaik-

kien muiden tietokoneiden tavoin oli liitetty keskuspalvelimeen. Marraskuussa 1998 kantajan tietokone varustettiin Internet-yhteydellä ja sähköpostin lähettämisen ja vastaanottamisen mahdollistavalla yhteydellä.

- 7 Sen jälkeen kun yksi kantajan työtovereista oli tehnyt kantajasta valituksen, henkilöstöosasto aloitti elokuussa 1999 sisäisen tutkimuksen.

- 8 EKP:n hallintoelimet ilmoittivat 18.10.1999 kantajalle kurinpitomenettelyn aloittamisesta häntä kohtaan ja siitä, että EKP:n johtokunta oli samana päivänä päättänyt pidättää hänet tehtävistään palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla siten, että hän saisi pitää peruspalkkansa kokonaisuudessaan. Se ilmoitti kantajalle niin ikään siitä, että hänen epäiltiin ensinnäkin hankkineen toistuvasti Internetin välityksellä pornografista ja poliittista aineistoa ja lähettäneen sitä kolmansille henkilöille sähköpostin välityksellä. Toiseksi hänen epäiltiin ahdistelleen valituksen tehnyttä työtoveriaan muun muassa lähettämällä hänelle lukuisia pornografista ja/tai äärioikeistolaista aineistoa sisältäneitä sähköposteja, vaikka tämä oli selvästi ilmaissut paheksumisensa.

- 9 Tämän jälkeen henkilöstöosasto kuuli yhteistyössä toimivaltaisen osaston ja EKP:n oikeudellisen osaston kanssa useita todistajia. Kantajan tutkimiin Internet-sivujen ja hänen lähettämiensä sähköpostien osalta tehtiin myös tiettyjä selvityksiä. Kantajan tietokone irrotettiin EKP:n verkosta ja otettiin pois käytöstä.

- 10 EKP:n henkilöstöosasto lähetti 28.10.1999 kantajan asianajajalle kolme kansiota, joihin sisältyi noin 900 sivua asiakirjoja, joita vastaaja piti todisteina, sekä

CD-ROM -levyn, jolle oli tallennettu Internetistä peräisin olevia pornografisia kuvia ja kuvakoosteita, joita kantaja oli lähettänyt sähköpostitse EKP:n sisällä ja sen ulkopuolelle tietoliikennettä koskeneen tarkastuksen kohteena olleen ajanjakson aikana.

- 11 Henkilöstöosaston, kantajan oman yksikön ja EKP:n oikeudellisen osaston edustajat kuulivat 3.11.1999 kantajaa, jota avusti hänen asianajajansa, yksi henkilöstökomitean jäsen ja, hänen pyynnöstään, tulkki. Kuulemistilaisuudesta laadittiin pöytäkirja. Kantajan asianajaja kiisti 18.10.1999 tapahtuneen tehtävistä pidättämisen laillisuuden ja väitti, että kiertokirje nro 11/98 ja olosuhteet, joissa hänen asiakastaan kohtaan esitetyt todisteet oli saatu, olivat lainvastaisia.

- 12 EKP:n hallintoelimet antoivat 8.11.1999 perustellun lausunnon kantajaa kohtaan aloitetusta kurinpitomenettelystä saattaakseen EKP:n johtokunnan tietoon toiseikat, todisteet ja oikeudellisen luonnehdinnan, jota kyseisen menettelyn perusteella ehdotettiin.

- 13 Siinä todettiin, että kantaja oli ensinnäkin ahdistellut erästä työtoveriaan lähettämällä hänelle tämän vastustuksesta huolimatta sähköpostitse pornografista ja/ tai äärioikeistolaista aineistoa, kieltäytymällä kunnioittamasta tämän työympäristöä, provosoimalla häntä seksuaalisin elein, vihjailemalla, että kyseinen työtoveri oli homoseksuaali, ja uhkailemalla häntä lyönnein ja loukkauksin. Toiseksi kantaja oli näillä teoilla myrkyttänyt työilmapiirin toimistossa, jonka hän jakoi EKP:n muiden työntekijöiden kanssa. Kolmanneksi kantaja oli käyttänyt työvälineitään väärin, kun hän oli käyttänyt Internetiä ja sähköpostia muihin kuin ammatillisiin tarkoituksiin kohtuuttomasti ja sellaisissa määrin, jotka eivät ole hyväksyttävissä. Neljänneksi kantaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa käyttäytyä työsopimustaan täytäntöön pannessaan arvokkaasti tutkimalla Internetissä pornografiaa tai todennäköisesti rikolliseen toimintaan

liittyvää aineistoa sisältäviä sivuja ja lähettämällä tällaisia viestejä sähköpostitse. Nämä viestit eivät olleet yleisen käsityksenkään mukaan hyväksyttäviä, eivätkä ne varsinkaan olleet hyväksyttävissä yhteisön virkamieheltä. Viidenneksi kantaja oli loukannut EKP:n yrityskuvaa ja uskottavuutta ensinnäkin lähettämällä EKP:n sähköpostiosoitteesta sen ulkopuolelle pornografista tai todennäköisesti rikolliseen toimintaan liittyvää aineistoa ja toiseksi tutkimalla EKP:n nimissä Internet-sivuja muussa kuin ammatillisessa tarkoituksessa.

- 14 Hallintoelimet katsoivat perustellussa lausunnossaan näiden tekojen merkitsevän työntekijöiden ammattiyhpeyttä suojelevien perustavanlaatuisten periaatteiden loukkaamista sekä palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdan ja kierto-kirjeen nro 11/98 3.1 artiklan rikkomista. Koska se katsoi kantajan syyksi luet-tujen tekojen olevan vakavia, se ehdotti johtokunnalle hänen erottamistaan.
- 15 EKP toimitti 9.11.1999 kantajan asianajajalle jäljennöksen perustellusta lau-sunnostaan neljine liitteineen.
- 16 Kantajan asianajaja esitti huomautuksensa perustellusta lausunnosta 9. ja 10.11.1999 päivätyillä saksan kielellä laadituilla kirjeillään. Hän esitti 9.11.1999 päivätyssä kirjeessään, että palvelussuhteen ehtojen mukaisella kurinpitome-nettelyllä ei ollut oikeudellista perustaa ja että se oli yhteisön yleisten peri-aatteiden ja jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden sekä nolla poena sine lege-periaatteen vastainen. Hän korosti 10.11.1999 päivätyssä kirjeessään pää-asiallisesti ensinnäkin, että kantajaa vastaan esitetyt väitteet eivät olleet riittävän yksityiskohtaisia, että hän voisi ottaa niihin kantaa; toiseksi kantaja kiisti tosi-seikkojen oikeellisuuden lukuun ottamatta sitä, että hänen ja valituksen tehneen työtoverin välit olivat kireät; ei ollut myöskään esitetty näyttöä siitä, että kantaja olisi ollut ainoa henkilö, joka olisi kyennyt käyttämään hänen tietokonettaan; kolmanneksi siinäkin tapauksessa, että nämä seikat olisivat perusteltuja, EKP oli loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska se oli laiminlyönyt varoittaa kantajaa etukäteen kurinpitomenettelyn aloittamisesta, jotta hänelle olisi annettu tilaisuus korjata käyttäytymistään.

- 17 EKP:n johtokunta päätti 9.11.1999 meneillään olleen kurinpitomenettelyn perusteella pitää voimassa kantajan pidättämisen virastaan ja pidättää 10.11.1999 lähtien puolet hänen peruspalkastaan palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan mukaisesti (jäljempänä 9.11.1999 tehty päätös).
- 18 Kantajan asianajaja teki 10.11.1999 kyseisestä päätöksestä oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalituksen ("administrative review") sillä perusteella, että palvelussuhteen ehtojen mukainen kurinpitojärjestelmä oli lainvastainen.
- 19 EKP:n hallintoelimet ilmoittivat 12.11.1999 kantajan asianajajalle, että tämä oli laatiessaan 9. ja 10.11.1999 päivätyt kirjeensä saksan kielellä jättänyt huomiotta sen, että työntekijän ja EKP:n välisissä raporteissa ja tiedonannoissa oli käytettävä englannin kieltä. Koska EKP ei kuitenkaan halunnut viivästyttää menettelyn etenemistä, se ilmoitti hyväksyvänsä nämä kirjeet, ilman että tätä päätöstä voitaisiin kuitenkaan pitää ennakkotapauksena.
- 20 Kantajan asianajaja lähetti 15.11.1999 vastauksena tähän kirjeeseen EKP:n pääjohtajalle englannin kielellä laaditun kirjeen, jossa hän esitti, että englannin kielen käytön vaatiminen nyt käsiteltävässä asiassa merkitsi yritystä estää kantajan puolustautuminen ja että hän laatisi tulevaisuudessa kirjeensä saksan kielellä, mikäli EKP ei vastustaisi tätä kolmen päivän kuluessa.
- 21 EKP:n hallintoelimet ilmoittivat 17.11.1999 kantajan asianajajalle, että 9.11.1999 tehdystä päätöksestä ei voitu tehdä palvelussuhteen ehtojen 41 artiklassa tarkoitettua oikeudenkäyntiä edeltävää hallintovalitusta, koska kyseisen päätöksen tehnyt EKP:n johtokunta oli EKP:n korkein hallinnollinen elin. Se

lisäsi, että 9.11.1999 tehdystä päätöksestä pitäisi nostaa kanne Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa.

- 22 EKP:n hallintoelimet vastasivat 18.11.1999 päivätyllä kirjeellä kantajan asianajajan 15.11.1999 päivätyyn kirjeeseen, että muistuttaessaan periaatteesta, jonka mukaan oli käytettävä englannin kieltä, se ei ollut halunnut estää kantajaa puolustautumasta. Se ilmoitti, että EKP oli salliessaan saksan kielen käytön tässä tapauksessa päinvastoin ollut kantajaa kohtaan ymmärtäväisempi kuin lain mukaan olisi ollut tarpeen.
- 23 EKP:n johtokunta irtisanoi kantajan samana päivänä tekemällään päätöksellä palvelussuhteen ehtojen 11 artiklan a ja b alakohdan sekä EKP:n henkilöstösääntöjen 8.3.2 artiklan nojalla. Päätöksen perusteluissa se kiisti kantajan asianajajan 9. ja 10.11.1999 perustellusta lausunnosta esittämien väitteiden oikeellisuuden. Se korosti muun muassa, että kantajan esittämällä yleisluonteisilla vastaväitteillä ei ollut vakavalla tavalla kyseenalaistettu kurinpitomenettelyn aikana kerättyjen todisteiden asianmukaisuutta. Se totesi kysymyksestä, joka koski näyttöä siitä, että kantaja olisi yksin käyttänyt tietokonettaan, että EKP:ssä tietokoneiden käyttöä valvottiin sillä, että käytettiin henkilökohtaisia ja luottamuksellisia salasanoja. Se totesi myös, että koska kuuden henkilön käytössä olleessa suljetussa toimistotilassa sijainneelta kantajan tietokoneelta oli 18 kuukauden aikana lähetetty merkittävä määrä sähköpostiviestejä työaikana, ei ollut uskottavaa, että kolmas henkilö olisi voinut huomiota herättämättä käyttää kyseistä tietokonetta. Siitä, että EKP:n hallintoelimet olisivat puuttuneet asiaan liian myöhään, se totesi, että tämä seikka ei voinut olla hyväksyttävä peruste kantajan käytökselle, josta hän yksin oli vastuussa. Todettujen tosiseikkojen perusteella EKP:n johtokunta hyväksyi hallintoelinten perustellussa lausunnossa ehdottaman luonnehdinnan sellaisenaan. Lopuksi se hylkäsi kantajan asianajajan kurinpitomenettelyn laillisuudesta esittämän arvostelun. Se lisäsi, ettei mikään elin voinut toimia siten, että sillä ei olisi käytettävissään sopimusvelvoitteiden laiminlyönteihin liittyvää seuraamusmenettelyä, että kurinpitojärjestelmällä oli riittävä oikeudellinen perusta EKP:n perussäännön 36 artiklassa, että kantaja oli hyväksynyt sen allekirjoittaessaan työsopimuksensa ja että tämän järjestelmän soveltaminen oli yleisten oikeusperiaatteiden mukaista.

Menettelyn kulku ja asianosaisten vaatimukset

- 24 Tässä tilanteessa kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 25.11.1999 jättämällään kannekirjelmällä.
- 25 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn.
- 26 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin kuultiin 20.2.2001 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.
- 27 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, että häntä vastaan toteutettu kurinpitomenettely on lainvastainen;

— toteaa, että 9.11.1999 tehty päätös on lainvastainen;

— velvoittaa EKP:n maksamaan hänen palkastaan palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla pidätetyt määrät;

— toteaa, että kantajan irtisanominen on laitton ja että kantajan ja vastaajan välistä työsopimusta ei ole irtisanottu, vaan se on edelleen voimassa;

— velvoittaa EKP:n pitämään kantajan edelleen palveluksessaan ja

— velvoittaa EKP:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 EKP vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivalta

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

29 EKP toteaa, että kantaja pyrkii perustamaan kanteensa EY 236 artiklaan. Kyseinen artikla koskee kuitenkin yksinomaan yhteisön ja sen henkilöstön välisiä riitoja mutta ei EKP:n ja sen henkilöstön välisiä riitoja, joita säännellään EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklalla.

- 30 EKP korostaa, että EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklassa toimivalta annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle ja että Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehtyyn neuvoston päätökseen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1), sellaisena kuin se on useaan kertaan muutettuna, ei sisälly määräystä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi nimenomaisesti toimivaltainen ratkaisemaan edellä mainitussa artiklassa tarkoitettut asiat. Se pohtii näin ollen, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toimivaltainen antamaan ratkaisun nyt käsiteltävästä kanteesta.
- 31 EKP myöntää, että Euroopan unionista tehdyn, Maastrichtissa 7.2.1992 allekirjoitetun sopimuksen, jolla Euroopan keskuspankkijärjestelmä ja EKP perustettiin, laatijoiden tarkoituksena oli selvästi antaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimivalta EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklassa tarkoitettujen riitojen ratkaisemiseen. Se viittaa tässä yhteydessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan liitettyyn julistukseen N:o 27, joka on annettu EKP:n ja ERI:n sekä niiden henkilöstön välisistä riita-asioista.
- 32 Jo tämän julistuksen olemassaolo osoittaa kuitenkin sen, että ilman toimielinten antamia asiaankuuluvia säännöksiä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole toimivaltainen ratkaisemaan kyseisiä riitoja.
- 33 EKP katsoo, että ei ole mahdollista täyttää tätä tyhjiötä pelkästään viittaamalla asiassa 110/75, Mills vastaan EIP, 15.6.1976 annettuun tuomioon (Kok. 1976, s. 955, 11—13 kohta). Se viittaa myös asiassa T-140/97, Hautem vastaan EIP, 28.9.1999 annettuun tuomioon (Kok. H. 1999, s. I-A-171 ja II-897, 77 kohta). EKP:n tilanne näet eroaa Euroopan investointipankin (EIP) tilanteesta siinä, että perustamissopimuksessa määrätään nimenomaisesti siitä, että yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan EKP:n ja sen henkilöstön väliset riidat, ja tällä on erityinen oikeudellinen perusta.
- 34 Kantaja arvioi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivalta perustuu päätöksen 88/591/ETY 3 artiklan a alakohtaan, luettuna yhdessä

EY 236 artiklan kanssa. Huolimatta lukuisista muutoksista, joita EY:n perustamissopimukseen on tehty päätöksen 88/591/ETY jälkeen, EY 236 artiklassa määrätään edelleen, että ”yhteisön tuomioistuin” on toimivaltainen ratkaisemaan yhteisön ja sen henkilöstön väliset riidat. Näin ollen EY 236 artiklassa tarkoitettu käsite ”yhteisön tuomioistuin” ei tarkoita yhteisöjen tuomioistuinta suppeassa merkityksessä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vastakohtana. Päätöksen 88/591/ETY tekemisen jälkeen sillä tarkoitetaan todellisuudessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta, joka on käytännössä toimivaltainen ratkaisemaan nämä riidat tosiseikat tutkivana tuomioistuimena.

- 35 EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklassa viitataan käsitteeseen ”yhteisön tuomioistuin” siinä merkityksessä kuin sitä käytetään nimenomaan EY 236 artiklassa, eikä siinä anneta yhteisöjen tuomioistuimelle suppeassa merkityksessä yksinomaista toimivaltaa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 36 Päätöksen 88/591/ETY 3 artiklan a alakohdasta, sellaisena kuin se on muuttettuna, seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käyttää ensimmäisenä oikeusasteena yhteisöjen perustamissopimuksissa ja niiden täytäntöönpanoa koskevissa säädöksissä yhteisöjen tuomioistuimelle uskottua toimivaltaa EY 236 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 152 artiklassa tarkoitetuissa riidoissa. Näitä riitoja ovat yhteisöjen ja niiden henkilöstön väliset riidat.
- 37 Sillä, että päätöksessä 88/591/ETY viitataan näin ollen nimenomaisesti edellä mainittuihin artikloihin, pyritään yksilöimään kyseisissä artikloissa määritetyt riitatyytit eli täsmentämään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käyttää ensimmäisenä oikeusasteena yhteisöjen tuomioistuimelle annettua toimivaltaa ratkaista kaikki yhteisön ja sen henkilöstön väliset riidat. Näin ollen päätöksellä 88/591/ETY, joka on johdetun oikeuden toimi, jolla pannaan täytäntöön primäärioikeuden asiaa koskevia oikeussääntöjä, muun muassa EY 225 artikla, on toteutettu kahden oikeusasteen järjestelmä, jolla säännellään yhtenäisellä, yhdenmukaisella ja täydellisellä tavalla oikeussuojakeinoja ja menettelyjä yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisten riitojen osalta.

- 38 Pitää paikkansa, että EKPJ:n perussäännön 36.2 artikla kuuluu pöytäkirjaan, joka hyväksyttiin Maastrichtin sopimuksen yhteydessä, joten se on primäärioikeuden määräys. Kyseisessä määräyksessä käytettyjen oikeudellisten käsitteiden merkitystä on kuitenkin epävarmassa tilanteessa tulkittava kaikkien sen hyväksymishetkellä voimassa olleiden asiaa koskevien oikeussääntöjen valossa, koska sillä tavoin voidaan välttää ristiriita yhteisön oikeuden perusperiaatteen kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa.
- 39 Näin ollen EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklaa on esitettyjen mahdollisten eri tulkintavaihtoehtojen kannalta tulkittava siten, että se ei ole ristiriidassa päätöksestä 88/591/ETY johtuvan ja EY 225 artiklaan perustuvan yhteisön henkilöstön oikeussuojan yleisen ja yhtenäisen järjestelmän kanssa.
- 40 Mikäli näet haluttaisiin tulkita EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklaa siten, että tiettyjen virkamiesten tiettyjä toimielimiä tai tiettyjä elimiä vastaan nostamat kanteet — tässä tapauksessa EKP:n virkamiesten EKP:tä vastaan nostamat kanteet — jätettäisiin tämän tyyppisiä riita-asioita koskevan päätöksellä 88/591/ETY käyttöön otetun parannetun oikeussuojajärjestelmän ulkopuolelle, tällaisesta yleisestä oikeussuojajärjestelmästä poikkeaminen ilman objektiivisia perusteita olisi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen eli yhteisön perustavanlaatuisen oikeusperiaatteen vastaista.
- 41 EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklan käsitettä ”yhteisön tuomioistuin” on siis tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan yhteisön lainkäyttöelimiä EY 7 artiklassa tarkoitettuna kokonaisuutena, joten siihen sisältyy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin. Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklassa tarkoitettut riidat.
- 42 Tämä on myös ollut hallitustenvälisen konferenssin nimenomainen toive EKPJ:n perussäännön antamisen jälkeen. Euroopan unionin perustamissopimuksen päätösasiakirjan liitteenä olevasta julistuksesta N:o 27 ilmenee näet, että ”kon-

ferenssi katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi käsiteltävä tähän ryhmään kuuluvat kanteet sopimuksen 168 a artiklan mukaisesti”.

- 43 Kun otetaan huomioon edellä esitetty oikeudellinen asiayhteys, neuvoston ei tarvinnut noudattaa konferenssin sille antamaa kehotusta ”antaa asiaa koskevat määräykset” eli täydentää kyseisessä artiklassa esitettyä luetteloa nimenomaisella viittauksella EKPJ:n perussäännön 36.2 artiklaan.
- 44 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan nyt käsiteltävän asian.

Tiettyjen vaatimusten tutkittavaksi ottaminen

A Kantajan vaatimus velvoittaa EKP pitämään hänet edelleen palveluksessaan

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 45 EKP katsoo, että kantajan vaatimus, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi velvoitettava EKP pitämään kantaja edelleen palveluksessaan, on jätettävä tutkimatta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei näet ole toimivaltainen antamaan periaatteellisia julistuksia tai antamaan yhteisön toimielimille määräyksiä EY 236 artiklan yhteydessä.

- 46 Kantaja myöntää, että henkilöstökanteiden yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien voi lähtökohtaisesti vain kumota riidanalaisen päätöksen, mutta se ei kykene antamaan määräyksiä vastaajana olevalle asianosaiselle. Tämä pätee kuitenkin vain silloin, mikäli kanne koskee toimea, jonka vastaaja on toteuttanut harkintavaltaansa käyttäessään. Mikäli vastaajalla ei kuitenkaan ole harkintavaltaa tai kyseessä ovat taloudellisuonteiset riidat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien voisi määrätä vastaajan toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä (asia 185/80, Garganese v. komissio, tuomio 2.7.1981, Kok. 1981, s. 1785 ja asia 103/81, Chaumont-Barthel v. parlamentti, tuomio 18.3.1982, Kok. 1982, s. 1003). Mikäli irtisanominen on tässä tapauksessa lainvastainen, kantajan henkilöön liittyvät oikeudet edellyttäisivät sitä, että hänet asetetaan irtisanomista edeltävään tilanteeseen. Kyseessä olisi roomalaisen oikeuden *actio negatorian* oikeudellinen vaikutus, ja tämä oikeudellinen käsite on yhteisön yleinen oikeusperiaate.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien arviointi asiasta

- 47 Kyseisellä vaatimuksella on eri kohde kuin kantajan irtisanomista koskevan päätöksen kumoaminen. Se ei ole myöskään yksinomaan taloudellisuonteinen vaatimus. Se ei siis ole sellainen vaatimus, joka voisi kuulua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien täyteen harkintavaltaan sen ratkaistessa EKP:n ja sen henkilöstön välisiä palvelussuhteen ehtojen 42 artiklan toiseen alakohtaan perustuvia riitoja, sillä kyseisen määräyksen mukaan yhteisön lainkäyttöelinten toimivalta ”koskee ainoastaan toimenpiteen tai päätöksen laillisuutta; taloudellisuonteisissa riidoissa yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta”.
- 48 Sen kohde kuuluu siis siihen alueeseen, jota koskee yhteisön lainkäyttöelimille asetettu kielto antaa määräyksiä yhteisön toimielimille (ks. vastaavasti asia T-168/97, Varas Carrión v. neuvosto, tuomio 19.7.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-143 ja s. II-761, 26 kohta). Tästä syystä kyseinen vaatimus on jätettävä tutkimatta.

B Kantajan vaatimus, jonka mukaan EKP olisi velvoitettava suorittamaan hänelle hänen peruspalkastaan palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla pidätetyt määrät

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 49 EKP arvioi, että kantajan vaatimus, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitäisi velvoittaa EKP suorittamaan hänelle hänen palkastaan palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla pidätetyt määrät, on jätettävä tutkimatta samoista syistä kuin edellä 45 kohdassa on esitetty.
- 50 Kantaja vastustaa tätä edellä 46 kohdassa esitetyn perusteluin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 51 Kyseinen vaatimus on selvästi taloudellisuonteinen. Sen kohde kuuluu siis palvelussuhteen ehtojen 42 artiklan toisen alakohdan mukaisesti yhteisön lainkäytönelinten täyteen harkintavaltaan. Näin ollen se on tutkittava (ks. vastaavasti asia T-197/98, Rudolph v. komissio, tuomio 23.3.2000, Kok. H. 2000, s. I-A-55 ja II-241, 32 ja 33 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

Asiakysymys

A *Lainvastaisuusväitteet*

1. *Palvelussuhteen ehtoja koskevat lainvastaisuusväitteet*

EKP ei ollut toimivaltainen päättämään kurinpitojärjestelmästä

— Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 52 Kantaja väittää, että EKP ei ollut toimivaltainen päättämään kurinpitojärjestelmästä. Se viittaa tältä osin myös edellä mainittuun 9.11.1999 päivättyyn kirjeeseensä, joka on otettu kannekirjelmän liitteeseen 21.
- 53 Kun Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä sulautumissopimus) 24 artiklassa annetaan neuvostolle toimivalta antaa Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt (jäljempänä EY:n henkilöstösäännöt), EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklassa on annettu EKP:n neuvostolle yksinomaan valtuudet vahvistaa johtokunnan ehdotuksesta EKP:n henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot. Virkamiehen ja hänen toimielimensä välinen suhde ei kuitenkaan ole sopimussuhde vaan viran ja lojaalisuuden käsitteeseen perustuva julkisoikeudellinen suhde. Neuvostolla, jolle on annettu valtuudet sulautumissopimuksen 24 artiklassa, on siis ollut oikeus määrätä henkilöstösäännöissä kurinpitojärjestelmästä, joka perustuu virkamiehen ja yhteisön väliseen erityiseen

alamaisuussuhteeseen. EKP:n ja sen henkilöstön välinen suhde on sitä vastoin pelkkä sopimussuhde, joka perustuu tahdonilmaisujen vapauteen, joka on seurausta henkilöön liittyvistä oikeuksista ja ammatillisesta vapaudesta ja jonka suojeleminen on yhteisön yleinen oikeusperiaate. Se ei siten perustu alamaisuussuhteeseen. Näin ollen EKP:llä ei ole valtuuksia määrätä palvelussuhteen ehdoissa kurinpitojärjestelmästä, jonka avulla se kykenisi muuttamaan yksipuolisesti työsopimuksen täytäntöönpanon perusteita tahdonilmaisujen vapauden periaatteen vastaisesti, ja soveltaa sitä. EKP olisi kyennyt suojautumaan henkilöstönsä sopimusvelvoitteiden rikkomista vastaan ilman tällaista järjestelmääkin varaamalla itselleen sopimusoikeudellisesti irtisanomisoikeuden poikkeuksellisissa tilanteissa.

- 54 Kurinpitojärjestelmästä määrääminen työsopimusten täytäntöönpanon yhteydessä on myös Saksan oikeuden vastaista.
- 55 Se on myös eurooppalaisten oikeusperiaatteiden, erityisesti vilpittömän mielen periaatteen vastaista.
- 56 EKP korostaa ensinnäkin, että kantajan viittaus kannekirjelmän liitteeseen 21 ei ole oikeudenkäyntiä koskevien menettelysääntöjen mukaista ja että tämä väite on tästä syystä jätettävä tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella.
- 57 EKP arvioi tämän jälkeen asiakysymyksen osalta, että EKP:n neuvosto oli toimivaltainen määräämään henkilöstöön sovellettavissa palvelussuhteen ehdoissa myös kurinpitojärjestelmästä.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 58 Vastaajan esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä on ensinnäkin todettava, että huolimatta siitä, että siinä viitataan liitteeseen, kanneperuste, jonka mukaan EKP:llä ei ollut toimivaltaa määrätä kurinpitäjärjestelmästä, sellaisena kuin se ilmenee itse kannekirjelmästä, on esitetty riittävän selvästi ja täydellisesti, jotta vastaaja ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voivat ymmärtää sen ulottuvuuden. Kanneperuste on siis tutkittava.
- 59 Asiakysymyksen osalta on korostettava, että EKP:n ja sen henkilöstön välinen työsuhde määritellään palvelussuhteen ehtoissa, jotka EKP:n neuvosto on antanut EKP:n johtokunnan ehdotuksesta EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan nojalla. Palvelussuhteen ehtojen 9 artiklan a alakohdassa määrätään, että ”EKP:n ja sen työntekijöiden välisiä työsuhteita säännellään näiden palvelussuhteen ehtojen mukaisesti tehdyin työsopimuksin”. Palvelussuhteen ehtojen 10 artiklan a alakohdassa määrätään, että ”EKP:n ja sen työntekijöiden väliset työsopimukset tehdään työhönottoasiakirjalla, jonka työntekijät allekirjoittavat”.
- 60 Nämä määräykset vastaavat EIP:n henkilöstösääntöjen määräyksiä, joiden osalta yhteisöjen tuomioistuin on päätellyt, että ”pankin ja sen työntekijöiden välisiä suhteita varten käyttöön otettu järjestelmä — — on sopimusoikeudellinen ja perustuu siis periaatteeseen, jonka mukaan pankin ja kunkin sen työntekijän väliset yksittäiset sopimukset ovat yhteisymmärryksen tulosta” (em. asiassa Mills v. EIP annetun tuomion 22 kohta).
- 61 On siis pääteltävä, että EKP:n ja sen virkamiesten välinen työsuhde on sopimusoikeudellinen eikä lainsäädäntöön perustuva.

- 62 Tämän jälkeen on korostettava, että riidanalainen sopimus on tehty sellaisen yhteisön laitoksen kanssa, jonka tehtävänä on toimia yhteisön edun nimissä ja jolla on valtuudet säätää asetuksella henkilöstönsä sovellettavista säännöistä.
- 63 Toisin kuin kantaja väittää, näiden seikkojen perusteella EKP:n neuvostolla oli EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan määräysten nojalla oikeus määrätä palvelussuhteen ehdoissa kurinpitäjärjestelmästä, jonka perusteella se voi muun muassa tilanteessa, jossa sen virkamies laiminlyö työsopimuksesta johtuvia velvoitteitaan, toteuttaa sille annettujen vastuualueiden ja tavoitteiden kannalta tarpeelliset toimenpiteet.
- 64 Kantaja esittää ensisijaisesti kaksi perustelua vastakkaisen väitteensä tueksi.
- 65 Ensinnäkin toisin kuin sulautumissopimuksen 24 artiklassa, EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan sanamuodon mukaan sallitaan palvelussuhteen ehtojen vahvistaminen ainoastaan siten, että tahdonilmaisujen vapaus otetaan täysin huomioon. Perussäännön 36.1 artiklassa puhutaan ”palvelussuhteen ehdoista” (”Beschäftigungsbedingungen”, ”Employment Conditions”), kun sulautumissopimuksen 24 artiklassa puhutaan ”Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavista henkilöstösäännöistä”.
- 66 Tämä sanamuotoon nojautuva perustelu on kuitenkin perusteeton. Sulautumissopimuksen 24 artiklassa viitataan edellä mainitun maininnan jälkeen ”Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettaviin palvelussuhteen ehtoihin”, mikä sanamuoto vastaa EKPJ:n 36.1 artiklan mukaisia ”palvelussuhteen ehtoja”. Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettaviin palvelussuhteen ehtoihin kuuluu perustellusti näiden työntekijöiden tärkeimpien ryhmien osalta myös kurinpitäjärjestelmä.

- 67 Toiseksi kantaja katsoo, että kurinpitoseuraamusten soveltaminen antaisi EKP:lle mahdollisuuden muuttaa yksipuolisesti työsopimuksen täytäntöönpanon ehtoja, mikä on ristiriidassa Saksan työoikeuden mukaisten periaatteiden ja eurooppalaisten oikeusperiaatteiden, erityisesti vilpittömän mielen periaatteen kanssa.
- 68 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava siitä, että vaikka yhteisön toimielinten tai laitosten, mukaan lukien EKP, ja niiden muihin kuin virkamiehiin kuuluvan henkilöstön välinen työsuhde on sopimusoikeudellinen, se kuuluu asiayhteyteen, jossa henkilöstö hoitaa julkisen intressin mukaisia tehtäviään, joten se on hyvin samankaltainen kuin virkamiehen ja hänen toimielimensä välinen henkilöstösääntöihin perustuva suhde ja siihen voi näin ollen sisältyä kurinpitojärjestelmä. Väliaikainen toimihenkilö, jota koskevat Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavat palvelussuhteen ehdot, saa siis hyväksyä henkilöstösääntöjen 11—26 artiklan mukaiset oikeudet ja hänen on noudatettava niiden mukaisia velvoitteita (Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 11 artikla), ja häneen voidaan kohdistaa kurinpitoseuraamuksia henkilöstösääntöjen VI osaston mukaisin edellytyksin (kyseisten palvelussuhteen ehtojen 50 a artikla). Samoin EIP:n henkilöstösäännöissä, jotka ovat hyvin samankaltaiset kuin EKP:n palvelussuhteen ehdot, määrätään kurinpitojärjestelmästä (ks. esimerkkeinä kyseisen järjestelmän soveltamisesta em. asiassa Hautem v. EIP annettu tuomio ja asia T-141/97, Yasse v. EIP, tuomio 28.9.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-177 ja II-929).
- 69 Kyseinen kurinpitojärjestelmä kuuluu olennaisena osana ehtoihin, jotka olivat kantajan tiedossa ja jotka hän hyväksyi allekirjoittaessaan vapaaehtoisesti työsopimuksensa EKP:n kanssa, sillä työsopimuksessa viitataan palvelussuhteen ehtoihin.
- 70 Lopuksi on huomautettava kantajan väitteestä, jonka mukaan riidanalainen kurinpitojärjestelmä merkitsisi sitä, että EKP voisi yksipuolisesti muuttaa henkilöstönsä sopimusten täytäntöönpanon ehtoja, jolloin heidän tilanteensa poikkeaisi niiden palkansaajien tilanteesta, joihin sovelletaan yksityisoikeudellisia työsuhteita koskevaa työoikeutta, että tällä ei ole missään tapauksessa merkitystä muutoin kuin tiettyjen palvelussuhteen ehtojen mukaisten kurinpitoseuraamusten osalta, joita ei käytetä yksityisoikeudellisissa työsopimuksissa ja joita ovat muun muassa työskentelypaikan pakollinen vaihto ja palkan tilapäinen tai pysyvä alentaminen. Tällaisia seuraamuksia ei ole kuitenkaan sovellettu nyt käsi-

teltävässä asiassa, koska kantaja on irtisanottu vakavan laiminlyönnin vuoksi. Työnantajan mahdollisuudesta irtisanoa työ sopimus yksipuolisesti palkansaajan vakavan laiminlyönnin vuoksi säädetään kuitenkin useimpien jäsenvaltioiden yksityisoikeudellisia työsuhteita koskevassa oikeudessa, myös Saksan oikeudessa. Lisäksi useimpien eri jäsenvaltioiden oikeuksissa tähän mahdollisuuteen liittyy työntekijöitä heikommin suojaavia takeita kuin EKP:n ja sen henkilöstön välisessä työsuhteessa.

71 Tästä seuraa, että kanneperuste on perusteeton.

Niiden käyttäytymistä koskevien velvoitteiden lainvastaisuus, joihin EKP vetoaa

— Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

72 Kantaja arvostelee EKP:tä siitä, että se on irtisanomispäätöksessään nojautunut palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdassa määritettyjen työntekijöitä velvoittavien käyttäytymissääntöjen noudattamatta jättämiseen.

73 Näitä sääntöjä ei ensinnäkään ole ilmoitettu sellaisenaan kantajalle. Työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työ sopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista 14 päivänä lokakuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/533/EY (EYVL L 288, s. 32) 2 artiklan mukaan työnantaja on velvollinen antamaan työntekijän tietoon työ sopimuksen tai työsuhteen olennaiset kohdat. Vaikka virkamieheltä voidaan mahdollisesti vaatia tutustumista EY:n henkilöstösääntöjen mukaisiin velvoitteisiinsa, työntekijöitä ja laajemmin arvioituna myös EKP:n työntekijöitä velvoittavat vain sopimuspuolten välillä neuvotellun työ sopimuksen mukaiset veloitteet.

- 74 Näistä säännöistä ei ole myöskään kuultu henkilöstökomiteaa.
- 75 EKP kiistää tämän lainvastaisuusväitteen perusteltavuuden. Kyseiset käyttäytymissäännöt on saatettu kantajan tietoon ja niistä on kuultu EKP:n edeltäjän ERI:n henkilöstökomiteaa.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 76 Palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdassa määrätään seuraavaa:

”EKP:n työntekijöiden on hoidettava tehtäviään tunnollisesti ja ilman oman edun tavoittelua. Heidän on käyttäydyttävä työtehtäviensä ja EKP:n aseman yhteisön toimielimenä edellyttämällä tavalla.”

- 77 Kantaja väittää ensinnäkin, että direktiivin 91/533/ETY 2 artiklan vastaisesti tätä velvoitetta ei ole ilmoitettu hänelle.
- 78 Tältä osin on todettava, että EKP väittää, ilman että kantaja olisi kiistänyt tämän väitteen oikeellisuutta vakavasti ja yksityiskohtaisesti, että kantajalle on hänen palvelukseen ottamisensa yhteydessä annettu jäljennös palvelussuhteen ehdoista. Kantajan työsopimuksesta ilmenee joka tapauksessa, että ”EKP:n henkilöstön palvelussuhteen ehdot, siinä muodossa kuin ne ovat voimassa asianomaisella hetkellä, muodostavat erottamattoman osan tästä sopimuksesta”. Kantaja on allekirjoittanut sopimuksen 9.7.1998, ja hänen allekirjoitustaan edeltää seuraava maininta: ”Hyväksyn täten edellä mainitun työtarjouksen edellä esitetyn ehdoin

ja edellytyksin”. Sopimuksessa todetaan lisäksi seuraavaa: ”Älkää epäröikö ottaa yhteyttä henkilöstöosastoon, mikäli tarvitsette erityisiä tietoja tämän sopimuksen ehdoista ja edellytyksistä.” Näiden seikkojen perusteella on todettava, että kantaja tiesi sen, että palvelussuhteen ehdot, mukaan lukien niiden 4 artiklan a alakohta muodostivat erottamattoman osan hänen sopimusvelvoitteistaan, tai hän ei ainakaan voinut perustellusti olla tietämättä sitä. Näin ollen EKP on perustellusti voinut vedota niihin kantajaa vastaan.

- 79 Direktiivin 91/533/ETY osalta palvelussuhteen ehtojen 9 artiklan c alakohdan toisessa virkkeessä määrätään, että ”EKP soveltaa — — sosiaalipolitiikkaa koskeviin jäsenvaltioille osoitettuihin asetuksiin ja direktiiveihin sisältyviä oikeussääntöjä” ja 10 artiklan a alakohdan toisessa virkkeessä, että ”työhönottoasiakirjat sisältävät ne sopimuksen osatekijät, jotka on täsmennetty — — 14 päivänä lokakuuta 1991 annetussa neuvoston direktiivissä 91/533/ETY”. EKP on siis vapaaehtoisesti sitoutunut noudattamaan kyseistä direktiiviä, myös sen 2 artiklaa, jonka rikkomiseen kantaja vetoaa.

- 80 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tiedottamisvelvollisuus

1. Työnantaja on velvollinen antamaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan palkatun työntekijän, josta jäljempänä käytetään nimitystä ’työntekijä’, tietoon työsopimuksen tai työsuhteen olennaiset kohdat.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen tulee sisältää vähintään seuraavat asiat:

- a) osapuolten henkilöllisyys;
- b) työn suorittamispaikka; jos kiinteää tai pääasiallista työn suorittamispaikkaa ei ole, periaate, että työntekijä työskentelee eri kohteissa sekä työnantajan liiketoiminnan kotipaikka tai, tarvittaessa, työnantajan kotipaikka;
- c) i) sen työn nimike, taso, luonne tai laatu, jota suorittamaan työntekijä on palkattu; tai ii) työstä lyhyt määritelmä tai kuvaus
- d) työsopimuksen tai työsuhteen alkamispäivä;
- e) jos työsopimus tai työsuhde on tilapäinen, sen arvioitu kesto;
- f) sen palkallisen loman pituus, johon työntekijä on oikeutettu tai, jos tätä ei voida määrittellä tietoa annettaessa, yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti tällainen loma määräytyy ja siitä päätetään;
- g) niiden irtisanomisaikojen pituudet, joita työnantajan ja työntekijän on noudatettava työsopimuksen tai työsuhteen päättyessä tai, jos niitä ei voida määrittellä tietoa annettaessa, yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti irtisanomisajat määräytyvät;

- h) palkan perusosan suuruus, muut palkan osat sekä se, kuinka usein palkka, johon työntekijä on oikeutettu, maksetaan

- i) työntekijän säännöllisen työpäivän tai työviikon pituus;

- j) tarvittaessa; i) viittaus niihin kollektiivisopimuksiin, jotka säätelevät työntekijän työehtoja; tai ii) sen toimivaltaisen toimielimen tai toimivaltaisen järjestön nimi, joka on solminut kollektiivisopimuksen, jos on kyse sellaisten erityisten toimielimien tai järjestöjen yrityksen ulkopuolella solmimista kollektiivisopimuksista, joissa työmarkkinaosapuolet ovat tasapuolisesti edustettuina.

3. Edellä 2 kohdan f, g, h ja i alakohdassa tarkoitetut tiedot voidaan mahdollisuksien mukaan antaa viittaamalla lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin tai lakisääteisiin määräyksiin tai kollektiivisopimuksiin, jotka säätelevät kyseisiä kohtia.”

81 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja on 9.7.1998 allekirjoittanut työsopimuksen, jossa ilmoitetaan direktiivin 91/533/ETY 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti osapuolten henkilöllisyys, työn suorittamispaikka, työn laatu, työsopimuksen alkamispäivä, työsopimuksen arvioitu kesto ja palkan perusosan suuruus. Palkallisen loman pituutta, niiden irtisanomisaikojen pituutta, joita on noudatettava työsopimuksen päättyessä, sitä, kuinka usein palkka maksetaan ja työntekijän säännöllisen työpäivän tai työviikon pituutta koskevat tiedot, jotka on lähtö-

kohtaisesti myös ilmoitettava työntekijälle, voidaan direktiivin 91/533/ETY 2 artiklan 3 kohdan perusteella mahdollisuuksien mukaan antaa ”viittaamalla lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin tai lakisääteisiin määräyksiin tai kollektiivisopimuksiin, jotka säätelevät kyseisiä kohtia”. Kyseisessä työsopimuksessa viitataan EKP:n palvelussuhteen ehtoihin, joissa esitetään nämä seikat yksityiskohtaisesti. Kantajan työsopimukseen sisältyvät siis kaikki direktiivin 91/533/ETY 2 artiklassa tarkoitetut ”työsopimuksen olennaiset kohdat”.

- 82 Direktiivin 91/533/ETY 2 artiklassa tai kyseisen direktiivin missään muussakaan säännöksessä ei myöskään velvoiteta työnantajaa ilmoittamaan nimenomaisesti työntekijälle hänen käyttäytymistään koskevista velvoitteista.
- 83 Käyttäytymisvelvoite tarkoittaa joka tapauksessa sitä, että sovelletaan suurimmalle osalle jäsenvaltioista yhteistä niiden oikeusjärjestyksiin sisältyvää periaatetta, jonka mukaan sopimukset ja erityisesti työsopimukset on pantava täytäntöön vilpittömässä mielessä. Koska tämä periaate on perustavanlaatuinen, sen olemassaolo on niin itsestään selvä, että se velvoittaa selvästi myös siinä tapauksessa, ettei siitä ole nimenomaista määräystä.
- 84 Kantaja vetoaa toiseksi siihen, että tästä käyttäytymisvelvoitteesta ei ole kuultu henkilöstökomiteaa. Sen lisäksi, mitä juuri todettiin kyseisen velvoitteen perustavanlaatuisuudesta, on huomautettava, että se perustuu palvelussuhteen ehtoihin, jotka on annettu EKP:n perussäännön 36.1 artiklan nojalla, jossa määrätään, että ”EKP:n neuvosto vahvistaa johtokunnan ehdotuksesta EKP:n henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot”. Ne on siis laadittu menettelyssä, joka ei edellytä henkilöstökomitean kuulemista. Henkilöstökomitea on perustettu palvelussuhteen ehtoissa, joiden 46 artiklassa määrätään, että sitä on kuultava aina palvelussuhteen ehtoja muutettaessa. Kyseinen määräys ei kuitenkaan ole seurausta palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta vaan niiden alkuperäisestä sanamuodosta. Tässä tapauksessa ei siis ole ollut velvollisuutta kuulla henkilöstökomiteaa. Väite on siten hylättävä.

Kurinpitoseuraamusten kohteena olevien tekojen määrittämättä jättäminen

— Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

85 Kantaja esittää, että palvelussuhteen ehdoissa ei määritetä tekoja, jotka voisivat olla kurinpitoseuraamusten kohteena. Palvelussuhteen ehtojen 8 kohdassa olevassa osassa, erityisesti 43 artiklassa, kuvataan ainoastaan kurinpitosääntöjen rikkomisen oikeudelliset seuraukset määrittämättä näitä rikkomisia.

86 EKP arvioi, että kantaja sekoittaa keskenään lain rikkomisen ja lain rikkomisesta määrättävän seuraamuksen.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

87 Tältä osin on korostettava, että palvelussuhteen ehtojen 43 artiklassa määrätään, että kurinpitotoimenpiteisiin voidaan ryhtyä sellaisia työntekijöitä kohtaan, jotka laiminlyövät velvoitteensa EKP:tä kohtaan. Nämä velvoitteet ("duties") on määritetty palvelussuhteen muissa artikloissa, muun muassa 4 ja 5 artiklassa. Väite on siis hylättävä.

88 Edellä esitetyn perusteella palvelussuhteen ehdoista esitetyt lainvastaisuusväitteet eivät ole perusteltuja.

2. EKP:n henkilöstösääntöjä koskeva lainvastaisuusväite

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 89 Kantaja esittää, että palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan mukaisen kurinpito-menettelyn toteuttaminen edellyttää välttämättä turvautumista EKP:n henkilöstösääntöjen 8 kohtaan sisältyviin artikloihin, joten palvelussuhteen ehtojen lainvastaisuus aiheuttaa kyseisen menettelyn sääntöjenvastaisuuden. EKP:n henkilöstösäännöt ovat lainvastaiset kahdestakin syystä.
- 90 Niillä ei ensinnäkään ole oikeudellista perustaa. Ne koskevat näet EKP:n henkilöstöön sovellettavaa järjestelmää. EKP:n neuvoston olisi siis pitänyt antaa kyseiset henkilöstösäännöt EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan nojalla johtokunnan ehdotuksesta, eikä johtokunnan yksinään, koska sillä ei ole tähän toimivaltaa.
- 91 Toiseksi EKP:n henkilöstösäännöt eivät ole vielä tulleet voimaan, koska palvelussuhteen ehtojen 46.1 artiklan mukaista henkilöstökomitean kuulemismenettelyä ei ole vielä saatettu päätökseen.
- 92 EKP väittää ensisijaisesti, että sen henkilöstösäännöistä esitetyn lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, koska kantaja viittaa abstraktisti ja yhtenä kokonaisuutena EKP:n henkilöstösääntöjen lainvastaisuuteen esittämättä, mitkä määräykset hän nimenomaisesti riitauttaa (yhdistetyt asiat T-6/92 ja T-52/92, Reinartz v. komissio, tuomio 26.10.1993, Kok. H. 1993, s. II-1047, 57 kohta).

- 93 EKP väittää toissijaisesti, että kantajan esittämät väitteet ovat perusteettomia.
- 94 EKP:n henkilöstösäännöillä on ensinnäkin riittävä oikeudellinen perusta EKP:n työjärjestyksen 21.3 artiklassa.
- 95 Toisaalta EKP:n henkilöstösääntöjen osalta on kuultu ERI:n henkilöstökomiteaa ennen niiden voimaantuloa 1.7.1998.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 96 Tukeakseen väitettään, jonka mukaan kantajan esittämän lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty, EKP vetoaa edellä mainittuun asiassa Reinarz vastaan komissio annettuun tuomioon. Siinä todetaan, että jotta lainvastaisuusväite voitaisiin tutkia, edellytetään sitä, että yleisluonteinen toimi, jonka lainvastaisuuteen vedotaan, on suoraan tai välillisesti sovellettavissa kanteen kohteena olevaan tapaukseen ja että kanteen kohteena oleva yksittäispäätös ja yleisluonteinen toimi, jonka lainvastaisuuteen vedotaan, ovat välittömässä oikeudellisessa yhteydessä (em. asiassa Reinarz v. komissio annetun tuomion 57 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).
- 97 Tässä tapauksessa kantaja täsmentää perustellusti, että palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan mukaisen kurinpitomenettelyn toteuttaminen edellyttää välttämättä turvautumista EKP:n henkilöstösääntöjen 8 kohdan artikloihin. Näin ollen henkilöstösääntöjen lainvastaisuudesta seuraisi kurinpitomenettelyn sääntöjenvastaisuus. Riidanalaisten päätösten ja riitautetun yleisluonteisen toimen välillä on siis välitön oikeudellinen yhteys. Lainvastaisuusväite on siten tutkittava ainakin siltä osin kuin se koskee EKP:n henkilöstösääntöjen 8 kohdan määryksiä.

- 98 Lainvastaisuusväitteen asiakysymyksestä ensinnäkin EKP:n henkilöstösääntöjen oikeudellisen perustan osalta kantaja vetoaa siihen, että EKP:n johtokunta on antanut ne, vaikka EKPJ:n perussäännön 36.1 artiklan mukaan EKP:n neuvoston tehtävänä on vahvistaa johtokunnan ehdotuksesta EKP:n henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.
- 99 On huomattava, että johtokunta on antanut EKP:n henkilöstösäännöt, joilla pyritään määrittämään palvelussuhteen ehtojen täytäntöönpanoa koskevat edellytykset, EKP:n työjärjestyksen 21.3 artiklan nojalla, ja kyseisessä artiklassa määrätään, että ”palvelussuhteen ehtojen soveltamisesta määrätään henkilöstösäännöissä, jotka antaa johtokunta, joka päättää myös niiden muuttamisesta”. Työjärjestys puolestaan perustuu EKPJ:n perussäännön 12.3 artiklaan, jossa määrätään, että ”EKP:n neuvosto hyväksyy työjärjestyksen, jossa määritetään EKP:n sisäinen organisaatio ja sen päätöksentekovelimet”.
- 100 EKP:n neuvosto on EKP:n työjärjestyksen 21.3 artiklalla näin ollen delegoinut johtokunnalle valtuudet määrittää palvelussuhteen ehtojen täytäntöönpanoa koskevat edellytykset.
- 101 Kantajan väite herättää kysymyksen siitä, onko tämä toimivallan jakaminen ollut sallittua, kun otetaan huomioon se, että EKPJ:n perussäännössä, joka on normihierarkiassa työjärjestystä ylempänä, määrätään siitä, että EKP:n neuvoston tehtävänä on vahvistaa ”EKP:n henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot”.
- 102 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että täytäntöönpanovaltuuksien delegoiminen on yhteisön oikeudessa sallittua, edellyttäen että sitä ei ole missään säädöksessä virallisesti kielletty (asia 9/56, Meroni v. korkea viranomainen, tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9, 42; Kok. Ep. I, s. 21).

- 103 Tässä tapauksessa delegoimista ei ensinnäkään ole kielletty missään säädöksessä.
- 104 Toiseksi delegoimisen tarkoituksena on yksinomaan toimivaltaisen viranomaisen laatiman lainsäädännön täytäntöön paneminen, ja lainsäädäntö on annettu primärioikeuden määräyksen, tässä tapauksessa EKPJ:n perussäännön 12.3 artiklan nojalla. Viimeksi mainitussa määräyksessä annetaan EKP:n neuvostolle toimivalta hyväksyä työjärjestys, jossa määritetään EKP:n sisäinen organisaatio, mikä merkitsee valtuuksia delegoida tässä tarkoituksessa henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen määrittäminen.
- 105 Tämä delegoiminen on rinnastettava sulautumissopimuksen 24 artiklaa koskevaan delegoimiseen, sillä myös se on primärioikeuden määräys, jonka mukaan neuvosto antaa henkilöstösäännöt ja Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavat palvelussuhteen ehdot. Kyseisessä artiklassa ei määrätä muodollisesti siitä, että neuvosto voisi delegoida tätä toimivaltaa. Neuvoston tällä perusteella antamien henkilöstösääntöjen 110 artiklassa määrätään kuitenkin, että ”kukin toimitin antaa yleiset säännökset näiden henkilöstösääntöjen täytäntöönpanemiseksi”. Tämän delegoinnin laillisuus on hyväksytty implisiittisesti yhteisön oikeuskäytännössä, vaikka siitä ei määrätä muodollisesti primärioikeudessa (ks. esim. asia T-75/89, Brems v. neuvosto, tuomio 14.12.1990, Kok. 1990, s. II-899, 29 kohta).
- 106 Kantajan väite, joka liittyy siihen, että EKP:n johtokunta on antanut EKP:n henkilöstösäännöt, on näin ollen hylättävä.
- 107 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan EKP:n henkilöstösäännöt eivät olisi vielä tulleet voimaan, koska henkilöstökomitean kuulemista ei ole viety päätökseen, on korostettava, että palvelussuhteen ehtojen 46 artiklasta ja EKP:n työjärjestyksen 21.4 artiklasta ilmenee, että kuulemista edellytetään vain henkilöstösääntöjä muutettaessa tai uusia henkilöstösääntöjä laadittaessa.

108 Väite on siis hylättävä.

109 Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjä koskeva lainvastaisuusväite on perusteeton.

3. Kiertokirjettä nro 11/98 koskeva lainvastaisuusväite

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

110 Kantaja katsoo, että kiertokirje nro 11/98 on vaikutukseton.

111 Vastauksessaan hän selittää tältä osin ensinnäkin, että hänen suhteensa EKP:hen ei perustu lainsäädäntöön vaan sopimussuhteeseen, että EKP ei siis voi muuttaa yksipuolisesti työsopimuksen täytäntöönpanon edellytyksiä ja että ei ole osoitettu, että kiertokirjeestä nro 11/98 olisi sovittu sopimuspuolten välisessä yhteisymmärryksessä. Tästä seuraa, että kiertokirjeeseen nro 11/98 ei voida vedota häntä vastaan, vaikka se olisikin mahdollisesti annettu hänelle tiedoksi ennen hänen syykseen luettujen tekojen tapahtumista.

112 Toiseksi kiertokirje nro 11/98 ei ole laillisesti voimassa, koska henkilöstökomitea ei ole kuultu siitä.

- 113 EKP väittää ensisijaisesti, että lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty, koska kantaja on kannekirjelmässään yksinomaan viitannut kurinpitomenettelyssä esittämiinsä huomautuksiin, ja että se toissijaisesti on perusteeton.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 114 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan mukaan kanteessa on mainittava yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Tämän maininnan on oltava niin selvä ja täsmällinen, että vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaista asian tarpeen vaatiessa ilman muita tietoja (esim. asia T-111/99, Samper v. parlamentti, tuomio 5.7.2000, Kok. H. 2000, s. I-A-135 ja II-611, 27 kohta).
- 115 On muistettava, että kannekirjelmää voidaan tukea ja täydentää tietyiltä osin viittaamalla otteisiin sen liitteenä olevista asiakirjoista, mutta viittaamalla ylimalkaisesti muihin, jopa kannekirjelmän liitteinä oleviin asiakirjoihin ei korjata sitä, että kanteessa ei ole mainittu olennaisia oikeudellisia perusteita ja perusteluja, jotka siinä on edellä mainittujen säännösten mukaan mainittava (asia T-154/98, Asia Motor France ym. v. komissio, määräys 21.5.1999, Kok. 1999, s. II-1703, 49 kohta). Kanneperusteiden esittäminen vastauksessa ei voi korjata sitä, että kannekirjelmä ei ole kyseisen määräyksen mukainen. Vaikka onkin sallittua, että kantaja kehittää kanneperusteitaan vastauksessaan, tämä oikeus edellyttää kuitenkin sitä, että kyseiset perusteet on ainakin mainittu kannekirjelmässä (asia T-23/96, De Persio v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-483 ja II-1413, 49 kohta).

- 116 Tässä tapauksessa kantaja on tyytynyt ilmoittamaan kannekirjelmässään seuraavaa:

”Kiertokirje nro 11/1998 on vaikutukseton. Toiston välttämiseksi viitataan tässä yhteydessä 21.10.1999 päivätyihin huomautuksiini sekä 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa antamiini suullisiin lausumiin”.

- 117 On todettava, että tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joihin kyseinen kanneperuste perustuu, ei ole esitetty kannekirjelmässä edes yhteenvedonomaaisesti. Näin ollen pelkkä kantajan viittaus 21.10.1999 päivätyihin huomautuksiin ja hänen vastaukseensa sisältyvät tiedot eivät voi korjata tätä laiminlyöntiä. Kyseinen kanneperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 118 Kyseinen kanneperuste on joka tapauksessa merkityksetön. Tältä osin on muistutettava siitä, että jotta lainvastaisuusväite voitaisiin tutkia, edellytetään sitä, että yleisluonteinen toimi, jonka lainvastaisuuteen vedotaan, on suoraan tai välillisesti sovellettavissa kanteen kohteena olevaan tapaukseen ja että kanteen kohteena oleva yksittäispäätös ja yleisluonteinen toimi, jonka lainvastaisuuteen vedotaan, ovat välittömässä oikeudellisessä yhteydessä (em. asiassa Reinartz v. komissio annetun tuomion 57 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).
- 119 Tässä tapauksessa kantaja on ollut kurinpitomenettelyn kohteena, koska hänen katsottiin ensinnäkin ahdistelleen yhtä työtovereistaan ja myrkyttäneen työilmapiiriin ja toisaalta käyttäneen työpaikkansa Internet-yhteyttä väärin. Tämä väärinkäyttö on tapahtunut kahdella eri tavalla, eli ensinnäkin tutkimalla Internetissä pornografiaa tai äärioikeistolaista aineistoa sisältäviä sivuja ja toiseksi käyttämällä Internetiä väärin yksityisiin tarkoituksiin.

- 120 Kiertokirjeeseen nro 11/98 vedotaan vain tämän viimeksi mainitun väärinkäytön osalta, eli 3.1 artiklan hyvin yleisluonteiseen määräykseen, jonka mukaan ”EKP:n hankkimat Internet-palvelut on tarkoitettu työtehtävien hoitamista varten”. Irtisanomista koskevassa päätöksessä täsmennetään tältä osin, että ”kiertokirjeessä sovelletaan näin ollen yleistä työoikeudellista periaatetta, jonka mukaan työntekijöille heidän työpaikallaan annettavia työnantajan työvälineitä on käytettävä työtehtävien hoitamista varten”. EKP soveltaa tätä periaatetta kantajaan todetessaan tämän jälkeen samassa päätöksessä seuraavaa: ”Sekä X:n Internet-laskurissa että hänen sähköpostissaan rekisteröityjen yhteyksien — joista kaksi kolmannelta ei liittynyt asianomaisen työtehtävien hoitamiseen — kesto, lukumäärä ja tiheys osoittavat ilmeistä työvälineen väärinkäyttöä ja merkitsevät siis edellä mainitun periaatteen loukkaamista ja X:n velvoitteiden harjoittaa tehtäviään tunnollisesti EKP:tä kohtaan laiminlyöntiä”. Viimeksi mainittu velvoite ei kuitenkaan perustu kiertokirjeeseen nro 11/98 vaan palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohtaan, jossa määrätään, että ”EKP:n työntekijöiden on hoidettava tehtäviään tunnollisesti ja ilman oman edun tavoittelua.”
- 121 Kuten EKP perustellusti korostaa, kiertokirjeen nro 11/98 3.1 artiklassa vahvistettu sääntö on lisäksi ainoastaan ilmaus periaatteesta, jonka mukaan työnantajan työntekijälle antamia työvälineitä on käytettävä yleisesti ja muutamia erityisiä poikkeuksia lukuun ottamatta työntekijän ammatillisten tehtävien hoitamiseen. Tässä periaatteessa puolestaan sovelletaan palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdassa ilmaistua periaatetta, jonka mukaan työntekijöiden on hoidettava tehtäviään tunnollisesti ja ilman oman edun tavoittelua, mikä puolestaan on vain yksi tapa ilmaista periaate, jonka mukaan työsopimus on pantava täytäntöön vilpittömässä mielessä.
- 122 Kiertokirjeen nro 11/98 3.1 artiklan tarkoituksena on siis vain jokaisen työsopimuksen taustalla olevan yksinkertaisen perusperiaatteen ilmaiseminen, ja tätä periaatetta sovelletaan joka tapauksessa, vaikka siitä ei olisikaan määrätty nimenomaisesti. Lisäksi se merkitsee yksinkertaisesti vain palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdan soveltamista. Riippumatta kiertokirjeen nro 11/98 laillisuutta koskevasta kysymyksestä siinä ilmaistu sääntö pätee siis joka tapauksessa sekä edellä mainitun periaatteen perusteella että palvelussuhteen ehtojen tämän määräyksen perusteella.

- 123 Tästä seuraa, että EKP:n työntekijän velvollisuus käyttää lähtökohtaisesti työnantajan hänen käyttöönsä antamia työvälineitä vain ammatillisiin tarkoituksiin pätee siis riippumatta kiertokirjeen nro 11/98 3.1 artiklan laillisuudesta. Lainvastaisuusväitteellä ei siis ole merkitystä. Näin ollen se on jätettävä tutkimatta.

B Riidanalaisten päätösten laillisuus

1. Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn puuttumista koskeva kanneperuste

Tiivistelmä asianosaisten esittämistä väitteistä ja niiden perusteluista

- 124 Kantaja esittää vastauksessaan, että 9.11.1999 tehty päätös on lainvastainen. Hän huomauttaa tältä osin, että hänen asianajajansa on 10.11.1999 päivätyssä kirjeessä tehnyt oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalituksen kyseisestä päätöksestä palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan perusteella ja että EKP:n 17.11.1999 päivätyssä kirjeessä antama vastaus, jonka mukaan kyseisestä päätöksestä ei voitu tehdä tällaista hallintovalitusta, on oikeudellisesti virheellinen ja palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan vastainen. Sen mukaan hallintovalituksen tekeminen on mahdotonta yksinomaan EKP:n neuvoston tekemien päätösten yhteydessä. Tässä tapauksessa kyseinen päätös on kuitenkin johtokunnan tekemä.
- 125 Hän huomauttaa, että palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalitusmenettelyn tarkoituksena on antaa valituksen tekijälle mahdollisuus pakottaa EKP tutkimaan hänen perustelunsa uudelleen ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Ennen tämän menettelyn täytäntöönpanoa alun perin tehdyn päätöksen oikeusvaikutuksia lykätään. Silloin kun tämä oikeudenkäyntiä edeltävä hallintovalitusmenettely on kuitenkin evätty

palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan vastaisesti, hallintovalituksen kohteena oleva päätös menettää lopullisesti oikeusvaikutuksensa.

- 126 Kantaja toistaa nämä perustelunsa samassa kirjelmässä myös irtisanomis päätöksen osalta. Tältä osin hän korostaa uutena seikkana sitä, että hänen asianajajansa on 22.11.1999 päivätyllä kirjeellä tehnyt kyseisestä päätöksestä hallintovalituksen ja että EKP:n hallintoelimet ovat 9.12.1999 päivätyllä kirjeellä eli vasta kannekirjelmän jättämisen jälkeen ilmoittaneet hänelle, että kyseisestä päätöksestä ei voitu tehdä hallintovalitusta samoista syistä kuin 9.11.1999 tehdyn päätöksen osalta oli esitetty.
- 127 EKP väittää ensisijaisesti, että kyseinen kanneperuste on jätettävä tutkimatta liian myöhään esitettynä ja, toissijaisesti, että se on perusteeton sen vuoksi, että riidanalaisista päätöksistä ei voida tehdä oikeudenkäyntiä edeltävää hallintovalitusta, koska ne ovat EKP:n johtokunnan tekemiä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 128 Palvelussuhteen ehtojen 41 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Työntekijät voivat EKP:n henkilöstösäännöissä vahvistetussa menettelyssä esittää EKP:n hallintoelimille oikeudenkäyntiä edeltävää tutkimusta varten valituksia, jotka hallintoelimet tutkivat siltä kannalta, ovatko kussakin yksittäisessä tapauksessa tehdyt päätökset yhdenmukaisia EKP:n henkilöstöpolitiikkaan ja palvelussuhteen ehtoihin nähden. Työntekijät, joiden asiaa ei ole ratkaistu tyydyttävällä tavalla oikeudenkäyntiä edeltävässä tutkimusmenettelyssä, voivat käyttää EKP:n henkilöstösääntöjen mukaista valitusmenettelyä.

Edellä mainittuja menettelyjä ei voida käyttää seuraavia päätöksiä riitautettaessa:

- i) EKP:n neuvoston päätökset tai EKP:n sisäiset määräykset, mukaan lukien palvelussuhteen ehtoissa tai EKP:n henkilöstösäännöissä vahvistetut määräykset;
- ii) päätökset, joiden riitauttamiseksi on olemassa erityisiä muutoksenhakumenettelyjä tai
- iii) päätökset, jotka koskevat sitä, että tilapäisen työntekijän nimitystä ei ole vahvistettu.”

129 EKP:n henkilöstösääntöjen 8.1 artiklassa kuvataan ensinnäkin oikeudenkäyntiä edeltävä hallintovalitusmenettely ja toiseksi valitusmenettely. Nämä kaksi menettelyä ovat toisiaan täydentäviä.

130 Mikäli ensin mainitussa menettelyssä kysymys koskee lähinnä sen yksikön toimivaltaa, johon työntekijä kuuluu, hänen on saatettava kysymys yksikkönsä päällikön ratkaistavaksi. Mikäli kysymys kuuluu henkilöstöosaston vastuualueeseen, se on saatettava henkilöstöjohtajan ratkaistavaksi. Mikäli kysymystä ei ole ratkaistu tyydyttävästi kuukauden kuluessa tai mikäli työntekijä ei halua saattaa sitä edellä mainittujen viranomaisten ratkaistavaksi, hän voi saattaa sen ensin mainitussa tapauksessa johtokunnan jäsenen tai puheenjohtajan ratkaistavaksi ja jälkimmäisessä tapauksessa hallinnosta ja henkilöstöstä vastaavan johtokunnan jäsenen ratkaistavaksi. Näiden on annettava kuukauden kuluessa kysymyksen esittämisestä perusteltu lausunto, joka annetaan tiedoksi asianomaiselle työntekijälle.

- 131 Työntekijä, joka ei ole tyytyväinen näin tehtyyn päätökseen tai joka ei ole saanut vastausta kuukauden kuluessa, voi käyttää valitusmenettelyä (EKP:n henkilöstösääntöjen 8.1.4 ja 8.1.5 artikla). Siinä tapauksessa työntekijä toimittaa EKP:n pääjohtajalle muistion, jossa hän täsmentää perustelut, joiden vuoksi hän on riitauttanut päätöksen, ja esittää vaatimuksensa sen muuttamisesta. Pääjohtajan on vastattava kirjallisesti kuukauden kuluessa (EKP:n henkilöstösääntöjen 8.1.5 artikla). Valitusmenettelyn täytäntöön paneminen ei lykkää riidanalaisen päätöksen vaikutuksia (EKP:n henkilöstösääntöjen 8.1.6 artikla).
- 132 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja on tehnyt oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalituksen ensin 9.11.1999 tehdystä päätöksestä ja tämän jälkeen 18.11.1999 tehdystä irtisanomispäätöksestä.
- 133 EKP on vastannut hänelle ensimmäisen vaatimuksen osalta 17.11.1999 ja toisen vaatimuksen osalta 9.12.1999 (eli sen jälkeen, kun asiassa oli nostettu kanne 25.11.1999 jätetyllä kannekirjelmällä).
- 134 Kanneperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.
- 135 Tässä tapauksessa oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalituksen epääminen on saatettu kantajan tietoon 9.11.1999 tehdyn päätöksen osalta ennen kannekirjelmän jättämistä. Sitä vastoin irtisanomispäätöstä koskeva epääminen on annettu hänelle tiedoksi vasta sen jälkeen.

- 136 Tästä seuraa, että ensimmäisen epäämisen riitauttaminen, joka on esitetty ensi kertaa vasta kantajan vastauksessa, on jätettävä tutkimatta, koska se koskee sellaista seikkaa, joka on ollut kantajan tiedossa ennen kannekirjelmän jättämistä. Sitä vastoin toista epäämistä koskeva riitauttaminen on tutkittava, koska se liittyy seikkaan, joka on ilmennyt vasta oikeudenkäynnin aikana.
- 137 Tämän väitteen asiakysymyksen osalta palvelussuhteen ehdoista seuraa, että EKP:n johtokunnan on päätettävä irtisanomisesta (11 artiklan a alakohta ja 43 artiklan ii alakohta). EKP:n henkilöstösääntöjen mukaan oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalituksen osalta toimivaltainen viranomainen on kuitenkin joko yksikön päällikkö, työntekijän yksikön johtaja tai siitä vastaava johtokunnan jäsen, mikäli kysymys koskee lähinnä kyseistä yksikköä, taikka henkilöstöjohtaja tai hallinnosta ja henkilöstöstä vastaava johtokunnan jäsen, mikäli kysymys koskee lähinnä henkilöstöosastoa. Näin ollen EKP:n henkilöstösäännöissä ei määrätä EKP:n johtokunnan toimivaltaan tämän tapauksen tavoin kuuluvan kysymyksen osalta mahdollisuudesta oikeudenkäyntiä edeltävään hallinnolliseen valitukseen.
- 138 Myöskään valitusmenettelyä, joka on oikeudenkäyntiä edeltävän hallintovalitusmenettelyn välttämätön jatkovaihe, ei voitu tässä tapauksessa toteuttaa EKP:n henkilöstösääntöjen määräysten vuoksi. EKP:n henkilöstösääntöjen mukaan toimivaltainen viranomainen valitusmenettelyssä on näet EKP:n pääjohtaja tai hänen poissa ollessaan varapääjohtaja tai molempien poissa ollessa joku muu johtokunnan jäsen. Vaikka hyväksytään se, että sellaisen laitoksen jäsen, joka on tehnyt nimittävänä viranomaisena työntekijälle vastaisen päätöksen, ei ole velvollinen pidättymään osallistumasta kyseisen laitoksen jäsenten collegiona tekemään ratkaisuun, joka tehdään sen työntekijän tekemän valituksen perusteella, jota kyseinen päätös koskee (asia 101/79, Vecchioli v. komissio, tuomio 21.10.1980, Kok. 1980, s. 3069, 31 kohta), ei kuitenkaan voida hyväksyä sitä, että toimieliimen tai EKP:n kaltaisen laitoksen yksittäisellä jäsenellä olisi oikeus antaa ratkaisu valituksesta, joka on tehty päätöksestä, jonka tämän toimieliimen tai laitoksen johtajien collegio on tehnyt, eli oikeus arvioida yksin väitteitä, joita on esitetty kollegisesta päätöksestä, johon hän on osallistunut.

- 139 Tästä seuraa, että tässä tapauksessa ei ole voitu soveltaa oikeudenkäyntiä edeltävää hallintovalitusmenettelyä eikä valitusmenettelyä EKP:n henkilöstösääntöjen määräysten perusteella.
- 140 Tältä osin kantaja väittää ensisijaisesti, että EKP:n henkilöstösäännöissä sovelletaan virheellisellä tavalla palvelussuhteen ehtojen 41 artiklaa, koska kyseisessä artiklassa ei ole suljettu pois mahdollisuutta oikeudenkäyntiä edeltävään menettelyyn riidanalaisen päätöksen kaltaisten päätösten osalta. Hän vetoaa tältä osin palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä ei voida toteuttaa lueteltujen kolmen päätyöryhmän osalta eli EKP:n neuvoston päätöksistä, EKP:n sisäisistä määräyksistä, mukaan lukien palvelussuhteen ehdoissa tai EKP:n henkilöstösäännöissä vahvistetut määräykset, sekä päätöksistä, joiden osalta on olemassa erityisiä muutoksenhakumenettelyjä, tai päätöksistä, joilla evätään tilapäisen työntekijän nimityksen vahvistaminen. Näihin poikkeuksiin ei siis kuulu ryhmä, johon asianomainen päätös sisältyy, eli kurinpitopäätökset, jotka palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan ii alakohdan mukaan kuuluvat EKP:n johtokunnan toimivaltaan.
- 141 Näin ollen herää kysymys siitä, onko palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan luettelo tapauksista, joissa oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä ei voida soveltaa, tyhjentävä.
- 142 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että palvelussuhteen ehdoissa annetaan johtokunnalle toimivalta päättää 43 artiklan ii alakohdan mukaisista kurinpitotoimista, mukaan lukien irtisanominen. Toisaalta ainoa päätöksentekuelin, joka on EKP:n sisällä hierarkisesti ylempänä kuin johtokunta, on EKP:n neuvosto. EKP:n neuvosto ei ole kuitenkaan toimivaltainen tutkimaan johtokunnan kurinpitoa koskevia päätöksiä. EKP:n perussäännön 11.6 artiklasta näet ilmenee, että johtokunta vastaa yksin EKP:n juoksevien tehtävien hoitamisesta.

- 143 EKPJ:n perussäännön ja palvelussuhteen ehtojen mukaisessa järjestelmässä ei siis ole yhtäkään viranomaista, joka olisi toimivaltainen käsittelemään palvelussuhteen ehtojen 41 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiä edeltävän kaksivaiheisen menettelyn johtokunnan päätösten osalta.
- 144 Nämä päätökset eivät siis kuulu kyseisessä artiklassa määritetyn menettelyn piiriin, vaikka siinä ei olekaan tätä koskevaa mainintaa.
- 145 Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn puuttumisen korvaa se, että kyseiset päätökset tehdään palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan nojalla kontradiktorisen menettelyn jälkeen, jolloin asianomaisilla työntekijöillä on täytynyt olla tilaisuus ottaa kantaa heitä vastaan esitettyihin väitteisiin.
- 146 Kanneperuste on siis hylättävä.

2. Ne bis in idem -periaatteen loukkaamista koskeva kanneperuste

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 147 Kantaja arvioi, että koska EKP:n johtokunta on yhtäältä 9.11.1999 päättänyt kurinpitomenettelyn lopputuloksen perusteella pitää voimassa 18.10.1999 päätetyn virasta pidättämisen ja pidättänyt 10.11.1999 alkaen puolet hänen peruspalkastaan palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan mukaisesti ja toisaalta 18.11.1999 samoin perusteluin päättänyt hänen irtisanomisestaan, tämä merkitsee sitä, että hänelle on määrätty kahteen kertaan seuraamuksia samoista teoista, joten ne bis in idem -periaatetta on loukattu.

148 EKP myöntää, että ne bis in idem -periaatteen mukaan useiden kurinpitoseuraamusten määrääminen yhdestä ja samasta laiminlyönnistä on kielletty (yhdistetyt asiat 18/65 ja 35/65, Gutmann v. komissio, tuomio 5.5.1966, Kok. 1966, s. 149). Tässä tapauksessa tätä periaatetta ei ole kuitenkaan loukattu. On erotettava toisistaan virasta pidättäminen, joka on vain väliaikainen toimenpide, ja irtisanominen, joka on ainoa tässä tapauksessa määrätty seuraamus.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

149 On huomattava, että toisin kuin EY:n henkilöstösääntöihin, joiden 86 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ”yksi virhe voi johtaa vain yhteen kurinpitoseuraamukseen”, palvelussuhteen ehtoihin ja EKP:n henkilöstösääntöihin ei sisälly määräystä, joka koskisi tämän periaatteen noudattamista. Se on kuitenkin yhteisön yleinen oikeusperiaate, joka velvoittaa riippumatta siitä, onko siitä erikseen määrätty (ks. vastaavasti em. asiassa Gutmann v. komissio annetun tuomion s. 172).

150 Tässä tapauksessa kantaja on ollut peräjälkeen EKP:n johtokunnan taholta ensinnäkin 18.10.1999 sellaisen toimenpiteen kohteena, jossa hänet on pidätetty tehtävistään ilman palkan alentamista palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla, ja tämän jälkeen 9.11.1999 tehtävistä pidättäminen vahvistettu ja samalla hänen palkkansa 10.11.1999 alkaen alennettu puoleen samoin perusteluin, ja 18.11.1999 hänet on irtisanottu palvelussuhteen ehtojen 11 artiklan a ja b alakohdan sekä 43 artiklan nojalla.

151 EKP:n johtokunta määrää 9.11.1999 tehdyssä päätöksessään virasta pidättämisestä, joka on väliaikainen toimenpide, koska muun muassa palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan kolmannessa alakohdassa, joka noudattelee henkilöstösääntöjen 88 artiklan neljättä alakohtaa, määrätään seuraavaa: ”jos tehtävistään pidätettyä työntekijää koskevaa lopullista päätöstä ei ole tehty neljän kuukauden

kuluessa tehtävistä pidättämisestä tai hänelle on määrätty ainoastaan varoitus, hänellä on oikeus saada tehtävistä pidättämisen vuoksi pidätetyt määrät takaisin”. Siihen ei siis sovelleta kyseistä periaatetta.

152 Vasta 18.11.1999 tekemällään päätöksellä EKP:n johtokunta on saattanut päätökseen kantajaa kohtaan aloitetun kurinpitomenettelyn ja määrännyt häntä koskevasta, palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan mukaisesta seuraamuksesta.

153 Kanneperuste on siis hylättävä.

3. Kanneperuste, jonka mukaan puolustautumisoikeuksia on loukattu

Tiivistelmä asianosaisten esittämistä väitteistä ja niiden perusteluista

154 Kantaja väittää, että hänen puolustautumisoikeuksiaan on loukattu kurinpitomenettelyn aikana.

155 Puolustautumisoikeuksien loukkaaminen on vaikuttanut ensinnäkin 3.11.1999 pidettyyn kuulemistilaisuuteen kahdellakin eri tavalla.

156 EKP ei ollut ensinnäkään täsmentänyt ennen kyseistä kuulemistilaisuutta niiden laiminlyöntien tarkkaa laajuutta, joihin hänen katsottiin syyllistyneen. Kantajalle

oli tosin toimitettu 28.10.1999 asiakirja-aineisto, johon sisältyi 900 sivua ja yksi CD-ROM-levy. EKP ei ollut kuitenkaan ilmoittanut kantajalle, mihin siinä esitetyistä useista tosiseikoista se aikoi vedota kantajaa vastaan. EKP oli täsmentänyt kantajan syyksi luetut seikat ensimmäistä kertaa vasta 8.11.1999 päivätyssä perustellussa lausunnossa.

- 157 Toiseksi kantaja esittää vastauksessaan, että kun otetaan huomioon asiakirja-aineiston erittäin laaja sisältö, hänellä ei ole ollut käytettävissään riittävästi aikaa puolustautumisensa valmisteluun, koska aineisto toimitettiin hänen asianajajalleen 28.10.1999 ja kuulemistilaisuus järjestettiin 3.11.1999.
- 158 Kantajan mukaan hänen puolustautumisoikeuksiaan on loukattu toiseksi sillä, että kun EKP oli ensimmäistä kertaa täsmentänyt hänelle teot, joihin hänen katsottiin syyllistyneen, 8.11.1999 päivätyssä perustellussa lausunnossa, se oli tehnyt seuraavana päivänä kurinpitopäätöksen eli 9.11.1999 tehdyn päätöksen antamatta hänelle mahdollisuutta esittää huomautuksia. Koska EKP on tutkinut asian virallisen syyttäjän tavoin, sen olisi pitänyt noudattaa tarkasti oikeusvaltioille yhteisiä periaatteita ja antaa asianosaiselle oikeus tulla kuulluksi ennen päätöksentekoa.
- 159 Kantaja väittää kolmanneksi, että sitä, että EKP oli muistuttanut hänen asianajajaansa, joka oli lähettänyt 9. ja 10.11.1999 päivätyt kirjeensä saksan kielellä, siitä, että lähtökohtaisesti työkielenä oli käytettävä englannin kieltä, on pidettävä yrityksenä tehdä oikeussuojakeinojen käytöstä hankalampaa, ja sen perusteella on katsottava, että hän ei ole tosiasiallisesti kyennyt puolustautumaan tehokkaasti saksan kielellä laadituilla kirjeillä.
- 160 EKP muistuttaa siitä, että puolustautumisoikeuksien noudattaminen edellyttää sitä, että asianomaiselle henkilölle ilmoitetaan etukäteen kaikista teoista, joihin toimivaltainen viranomaisena katsoo hänen syyllistyneen, ja että hänellä on käytettävissään kohtuullinen aika puolustuksensa valmistelemista varten (asia

319/85, Misset v. neuvosto, tuomio 19.4.1988, Kok. 1988, s. 1861, 7 kohta ja asia T-74/96, Tzoanos v. komissio, tuomio 19.3.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-129 ja II-343, 329 kohta).

161 Se katsoo noudattaneensa näitä edellytyksiä kaikilta osin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

162 Aluksi on muistutettava siitä, että kurinpitomenettelyssä puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskeva yleinen periaate koskee virkamiestä, jonka katsotaan syyllistyneen laiminlyöntiin (asia C-191/98 P, Tzoanos v. komissio, tuomio 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8223, 34 kohta). Kurinpitomenettely ei ole kuitenkaan lainkäyttöä vaan hallinnollinen menettely, eikä hallintoviranomaisia voida pitää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena (em. asiassa Tzoanos v. komissio 19.3.1998 annetun tuomion 339 kohta, joka on pysytetty muutoksenhaun yhteydessä em. asiassa Tzoanos v. komissio 18.11.1999 annetulla tuomiolla).

163 Kantaja katsoo puolustautumisoikeuksiaan loukatun kolme eri kertaa eli ensinnäkin 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa, toiseksi 9.11.1999 tehdyn päätöksen yhteydessä ja kolmanneksi EKP:n muistuttaessa siitä, että sen sisäinen työkieli on englanti.

164 Kantaja arvostelee EKP:tä ensinnäkin 3.11.1999 pidettyyn kuulemistilaisuuteen liittyvillä väitteellään siitä, että tämä on toisaalta laiminlyönyt ilmoittaa hänelle etukäteen seikat, joihin hänen katsottiin syyllistyneen, ja toisaalta antaneen hänelle riittämättömästi valmistautumisaikaa.

- 165 Väitteestä, joka koskee väitteiden ennalta ilmoittamisen laiminlyöntiä, on todettava, että palvelussuhteen ehtojen 43 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Kurinpitotoimenpiteet toteutetaan EKP:n henkilöstösäännöissä määritetyn menettelyn mukaisesti. Kyseisessä menettelyssä on huolehdittava siitä, että työntekijälle ei määrätä kurinpitoseuraamusta, ennen kuin hänelle on annettu tilaisuus vastata esitettyihin väitteisiin.” EKP:n henkilöstösääntöihin ei kuitenkaan sisälly kurinpitomenettelyn kulkuun liittyviä määräyksiä.
- 166 Palvelussuhteen ehtoihin ja EKP:n henkilöstösääntöihin ei siis sisälly sen kaltaista määräystä kuin EY:n henkilöstösääntöjen liitteen IX 1 artiklaan, jossa määrätään, että työntekijälle, jota vastaan on aloitettu kurinpitomenettely, on toimittettava nimittävän viranomaisen kertomus, ”jossa on esitettävä selkeästi teot, joista valitetaan, ja tarvittaessa olosuhteet, joissa ne on tehty”. Samoin EIP:n palvelussuhteen ehdoissa määrätään, että työntekijälle, jota vastaan on aloitettu kurinpitomenettely, ”annetaan kirjallisesti tiedoksi teot, joista häntä syytetään — — ennen pariteettikomitean kokoukselle sovittua päivämäärää”, ja pariteettikomitealla on vastaavat tehtävät kuin EY:n henkilöstösääntöjen mukaisella kurinpitolautakunnalla (em. asiassa Yasse v. EIP annetun tuomion 5 kohta).
- 167 Myös oikeuskäytännössä on tulkittu EY:n henkilöstösääntöjen 87 artiklan ensimmäisessä alakohdassa, jonka mukaan nimittävä viranomainen voi kurinpitolautakuntaa kuulematta antaa virkamiehelle kirjallisen huomautuksen tai varoituksen, mutta asianomaista on kuultava sitä ennen, tarkoitettavan sitä, että asianomaiselle on ilmoitettava etukäteen nimittävän viranomaisen häntä vastaan puhuvina pitämät seikat (em. asiassa Misset v. neuvosto annetun tuomion 7 kohta).
- 168 Tästä seuraa, että sama vaatimus on ulotettava soveltuvin osin koskemaan kurinpitomenettelyä, jota sovelletaan EKP:n työntekijöihin, erityisesti sen vuoksi, että palvelussuhteen ehdoissa edellytetään EKP:n varaavan asianomaiselle työntekijälle tilaisuuden vastata esitettyihin väitteisiin (the ”opportunity to reply to the relevant charges first being granted”).

169 Tässä tapauksessa on aluksi korostettava, että ennen 3.11.1999 pidettyä kuulemistilaisuutta kantajalle annettiin tiedoksi 18.10.1999 tehty virasta pidättämistä koskeva päätös, jossa lueteltiin useita tekoja, joihin hänen katsottiin syyllistyneen, eli ensinnäkin käyttäneen toistuvasti EKP:n Internet-yhteyttä tutkiakseen verkkosivuja, jotka eivät liittyneet hänen työtehtäviinsä, minkä vuoksi hänen työnsä tuottavuus kärsi, lähettäneen tiettyjä pornografiaa tai politiikkaa sisältäviä sähköpostiviestejä, ahdistelleen yhtä työtovereistaan yhtäältä lähettämällä hänelle hänen vastustuksestaan huolimatta toistuvasti pornografia-aiheisia tai natsimielisten henkilöiden elämäkertoja tai valokuvia sisältäviä sähköpostiviestejä ja toisaalta antamalla hänelle erilaisia verbaalisia ja non-verbaalisia viestejä esimerkiksi heittelemällä esineitä, esittämällä provosoivia seksuaalisia elkeitä ja käyttäytymällä uhkaavasti.

170 Näitä väitteitä on vielä täsmennetty ja täydennetty toimittamalla 28.10.1999 asiakirja-aineisto, johon sisältyi 900 sivua ja CD-ROM-levy. Kyseiseen asiakirja-aineistoon, josta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle on toimitettu jäljennös, sisältyy

— jäljennökset 19 sisäisestä sähköpostiviestistä, jotka kantaja on lähettänyt työtoverilleen, jota hänen epäillään ahdistelleen (asiakirja-aineiston liite 1)

— jäljennökset sähköpostiviesteistä, joita kyseinen työtoveri ja kantajan esimiehet olivat lähettäneet edellä mainittujen viestien perusteella ja muiden hänen tekojensa vuoksi sekä kyseisen työtoverin ja hänen esimiestensä yksityiskohtaiset lausunnot hänen käyttäytymisestään (asiakirja-aineiston liite 2)

— luettelo sähköpostiviesteistä, joita kantaja lähetti EKP:n sisällä ja sen ulkopuolelle 16.7. ja 18.10.1999 välisenä aikana, luokiteltuina sen mukaan liittyvätkö ne hänen työhönsä vai ei, ja jäljennös kustakin niistä; taulukko, joka koskee Internet-sivuja, joita hän oli tutkinut muista kuin ammatillisista syistä

tiettyinä päivinä, sekä kuvaus tutkituista sivuista ja siihen käytetty aika ja luettelo näistä Internet-sivuista; luettelo sähköpostilla EKP:n sisällä ja sen ulkopuolelle lähetyistä sähköisistä video-otoksista, jotka olivat sisällöltään suureksi osaksi pornografisia, sekä CD-ROM-levy, joista nämä video-otokset ovat tutkittavissa (liitteet 3—5)

— jäljennös palvelussuhteen ehdoista, henkilöstösäännöistä ja kiertokirjeestä nro 11/98.

- 171 Asiakirja-aineisto oli rakenteeltaan erittäin selkeä. Siihen liittyi sisällysluettelo, jossa kuvattiin kaikkien liitteiden sisältö, ja kuhunkin liitteeseen sisältyi luettelo, jossa kuvattiin lyhyesti ja luokiteltiin sen sisältö. Se koostui lisäksi suurimmaksi osaksi kantajalta itseltään peräisin olleista asiakirjoista.
- 172 Tästä seuraa, että kantajalle on tässä tapauksessa annettu riittävät mahdollisuudet saada selville teot, joista häntä syytetään.
- 173 Väitteestä, jonka mukaan kantajalla olisi ollut riittämättömästi aikaa valmistautua, on todettava, että EKP on esittänyt siitä oikeudenkäyntiväitteen sillä perusteella, että se on esitetty ensimmäistä kertaa vasta vastauksessa, joten se on uusi peruste ja sellaisena jätettävä tutkimatta.
- 174 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tosiaankin määrätään siitä, että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esiin tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Peruste, jolla laajennetaan kannekirjelmässä aikaisemmin suoraan tai implisiittisesti esitettyä perustetta, on kuitenkin tutkittava (asia T-28/97, Hubert v. komissio, tuomio 17.7.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-435 ja II-1255, 38 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö). Kantaja on nyt käsiteltävässä asiassa esittänyt kannekirjelmässä

perusteen, jonka mukaan hänen puolustautumisoikeuksiaan oli loukattu 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa. Hän esitti siinä yhteydessä, että hän ei ollut kyennyt puolustautumaan tehokkaasti kyseisessä kuulemistilaisuudessa sen vuoksi, että hän ei ollut saanut hänelle 28.10.1999 toimitetun asiakirja-aineiston perusteella täsmällisesti selville, mistä teoista häntä syytettiin. Näin ollen nyt käsiteltävä väite, jonka mukaan hänellä on ollut liian vähän aikaa käytettävissään kyseisen asiakirja-aineiston toimittamisen ja kuulemistilaisuuden välillä, merkitsee kyseisen perusteen laajentamista ja on tiiviissä yhteydessä siihen. Se on näin ollen tutkittava.

- 175 Tämän väitteen asiakysymyksen osalta on muistutettava siitä, että EY:n henkilöstösääntöjen kurinpitomenettelyä koskevan liitteen IX 4 artiklan ensimmäisessä alakohdassa määrätään seuraavaa: ”Syytetyllä virkamiehellä on aikaa valmistella puolustustaan vähintään viisitoista päivää sen jälkeen, kun kurinpitomenettelyn käynnistävä kertomus on annettu hänelle tiedoksi.” Myös EIP:n palvelussuhteen ehtojen 40 artiklassa määrätään siitä, että työntekijälle, jota vastaan on aloitettu kurinpitomenettely, ”annetaan kirjallisesti tiedoksi teot, joista häntä syytetään, vähintään 15 päivää ennen pariteettikomitean kokoukselle sovittua päivämäärää”, jona komitea antaa lausuntonsa.
- 176 Oikeuskäytännössä on lisäksi tulkittu edellä mainittua EY:n henkilöstösääntöjen 87 artiklan vaatimusta siten, että asianomaiselle henkilölle on ilmoitettava etukäteen kaikista teoista, joihin hänen katsotaan syyllistyneen, ja että hänellä on oltava käytettävissään kohtuullinen aika puolustuksensa valmistelemista varten (em. asiassa *Misset v. neuvosto* annetun tuomion 7 kohta).
- 177 Viimeksi mainittua edellytystä sovelletaan soveltuvien osin myös, vaikka EKP:n henkilöstösäännöissä ei ole tällaisia määräyksiä, kurinpitomenettelyn kohteena olevaan EKP:n työntekijään, erityisesti sen vuoksi, että palvelussuhteen ehtojen 43 artiklassa määrätään EY:n henkilöstösääntöjen 87 artiklaa vastaavalla tavalla, että ”kyseisessä menettelyssä on huolehdittava siitä, että työntekijälle ei määrätä kurinpitoseuraamusta, ennen kuin hänelle on annettu tilaisuus vastata esitettyihin väitteisiin”.

- 178 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajan asianajajalle on toimitettu edellä mainittu asiakirja-aineisto torstaina 28.10.1999, kun kuulemistilaisuus pidettiin keskiviikkona 3.11.1999. Hänellä oli siis kolme työpäivää valmistautumiseen. Tämä aika on lähtökohtaisesti liian lyhyt, etenkin kun otetaan huomioon se, että EY:n henkilöstösäännöissä ja EIP:n palvelussuhteen ehtoissa edellytetään 15:tä päivää. Kun otetaan huomioon nyt käsiteltävään asiaan liittyvät erityiset seikat, joihin EKP perustellusti vetoaa, sitä on kuitenkin pidettävä kohtuullisena.
- 179 Ensinnäkin kantajalle oli jo ilmoitettu niiden tekojen luonne, joihin hänen katsottiin syyllistyneen, ja niiden oikeudellinen luonnehdinta 18.10.1999 tehdyllä tehtävistä pidättämisestä koskeneella päätöksellä. Näitä tietoja pyrittiin 28.10.1999 toimitetulla asiakirja-aineistolla vain täydentämään havainnollistavien kuvien ja todistein. Toiseksi kantaja ja hänen asianajajansa eivät ole pyytäneet kuulemistilaisuuden siirtämistä myöhemmäksi. Kolmanneksi kuulemistilaisuus ei ole ollut ainoa tilaisuus, joka kantajalle on annettu oman kantansa esittämiseen. Hänelle ehdotettiin tätä mahdollisuutta toisen kerran 8.11.1999, jolloin perusteltu lausunto annettiin tiedoksi. Kyseisen lausunnon saatekirjeessä näet kehoitettiin häntä esittämään mahdolliset huomautuksensa seuraavien viiden työpäivän kuluessa eli 15.11.1999 mennessä. Kantajan asianajaja myös käytti tätä mahdollisuutta 9. ja 10.11.1999 päivätyillä kirjeillään.
- 180 Lopuksi on huomautettava, että vaikka 28.10.1999 toimitettu asiakirja-aineisto sisältää yli 900 sivua, se koostuu suurimmaksi osaksi kantajalta itseltään peräisin olevista sähköpostiviesteistä. Lisäksi asiakirjat ovat lyhyitä helposti omaksuttavissa olevia tekstejä, kuten EKP korostaa. Ainoastaan aineiston liitteeseen 2 sisältyy osittain asiakirjoja, joita kantaja ei tuntenut entuudestaan, eli hänen häirityn työtoverinsa ja esimiestensä lausunnot. Näiden asiakirjojen pituus on kuitenkin vain kymmenisen sivua.
- 181 Väite, jonka mukaan valmistautumisaika oli riittämätön, on siis hylättävä.

- 182 Toiseksi on todettava väitteestä, jonka mukaan EKP ei ole antanut kantajalle mahdollisuutta esittää huomautuksiaan ennen 9.11.1999 tehtyä päätöstä, että kyseinen päätös on väliaikainen toimi, joka toteutettiin palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan perusteella. Tässä artiklassa, jolla säännellään EKP:n työntekijöiden tehtävistä pidättämistä koskevia toimenpiteitä, ei määrätä muodollisesti asianomaisen työntekijän oikeudesta tulla kuulluksi.
- 183 Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen kaikissa tiettyä henkilöä kohtaan aloitetuissa menettelyissä, joiden perusteella saatetaan tehdä hänelle vastainen päätös, on kuitenkin yhteisön oikeuden peruseriaate, jota on noudatettava, vaikka siitä ei olisi erityisesti säädetty. Palvelussuhteen ehtojen 44 artiklan nojalla tehty päätös EKP:n työntekijän tehtävistään pidättämisestä on hänelle vastainen päätös. Tästä seuraa, että vaikka tehtävistä pidättämistä koskeva päätös onkin tehtävä kiireellisesti, kun on kyseessä vakavaa tehtävien laiminlyöntiä koskeva väite, tällainen päätös on tehtävä niin, että puolustautumisoikeuksia kunnioitetaan. Tästä syystä tehtävistä pidättämistä koskeva päätös on asianmukaisesti toteennäytettyjä erityisiä tilanteita lukuun ottamatta tehtävä vasta sen jälkeen, kun kyseiselle työntekijälle on annettu mahdollisuus ilmaista tehokkaasti näkemyksensä häntä vastaan puhuviksi katsotuista seikoista, joihin toimivaltainen viranomaisen aikoo perustaa päätöksensä. Ainoastaan erityisissä tilanteissa saattaa osoittautua käytännössä mahdottomaksi tai toimielimen edun vastaiseksi järjestää kuulemistilaisuus ennen tehtävistä pidättämistä koskevan päätöksen tekemistä. Sellaisessa tilanteessa puolustautumisoikeuksien noudattamista koskevasta periaatteesta johtuvat vaatimukset voidaan täyttää sillä, että asianomaista työntekijää kuullaan mahdollisimman pian tehtävistä pidättämistä koskevan päätöksen tekemisen jälkeen (asia T-211/98, F v. komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. H. 2000, s. I-A-107 ja II-471, 27, 28, 30—32 ja 34 kohta).
- 184 Tältä osin on huomautettava, että tässä tapauksessa kantaja on kyennyt esittämään näkemyksensä häntä vastaan puhuviksi katsotuista seikoista 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa. Tästä syystä ja koska edellä mainitut periaatteet eivät edellytä myöskään sitä, että työntekijää pyydetäisiin ilmaisemaan käsityksensä mahdollisen tehtävistä pidättämistä koskevan toimenpiteen, joka saattaisi seurata häntä vastaan puhuviksi katsotuista seikoista, mahdollisuudesta ja luonteesta, väite on perusteeton.

185 Kolmanneksi todettakoon väitteestä, jonka mukaan EKP on pyrkinyt tekemään puolustautumisoikeuksien käyttämisen vaikeammaksi vaatimalla englannin kielen käyttämistä, että asiakirja-aineistosta ilmenee seuraavaa:

- EKP:n hallinnosta ja henkilöstöstä vastaava pääosasto ja oikeudellinen osasto toimittivat 8.11.1999 kantajan asianajajalle jäljennöksen perustellusta lausunnosta, joka oli tarkoitettu EKP:n johtokunnan käyttöön ja jossa ne esittivät tiivistetyssä muodossa teot, joihin kantajan katsottiin syyllistyneen, luokittelivat niitä oikeudellisesti ja ehdottivat seuraamusta eli irtisanomista

- kantajan asianajaja otti 9. ja 10.11.1999 tähän lausuntoon kantaa saksan kielellä laadituilla kahdella kirjeellä

- EKP ilmoitti 12.11.1999 vastaanottaneensa nämä kaksi kirjettä ja muistutti siitä, että englannin kieli oli EKP:n sisäinen työkieli, mutta lisäsi seuraavaa: ”jotta menettelyn etenemistä ei kuitenkaan viivästyttäisi enempää, EKP hyväksyy 9. ja 10.11.1999 päivätyt kirjeenne, vaikka ne on laadittu muulla kuin EKP:n sopimuksissa tavanomaisesti käytetyllä kielellä ja työkielellä. Tätä päätöstä ei kuitenkaan voida pitää ennakkotapauksena”

- kantajan asianajaja lähetti 15.11.1999 EKP:n pääjohtajalle kirjeen, jossa hän valitti 12.11.1999 päivätyyn kirjeen ylimielisestä sävystä, ilmoitti käyttävänsä saksan kieltä tulevilla EKP:lle osoittamisissaan kirjeissä ja vaati EKP:tä vahvistamaan virallisesti hyväksyvänsä tämän

— EKP:n hallinto- ja henkilöstöasioista vastaava johtokunnan jäsen kiisti 18.11.1999 päivätyssä kirjeessään, että 12.11.1999 päiväty kirje olisi ollut sävyltään ylimielinen, ja korosti, että EKP oli suostuessaan käsittelemään saksan kielellä laadittuja kirjeitä ollut kantajaa kohtaan ymmärtäväisempi kuin lain mukaan olisi ollut tarpeen.

186 Tästä tosiseikkoja koskevasta selostuksesta ilmenee, että EKP on ainoastaan muistuttanut siitä, että englantia on sen työkieli. Se ei ole kieltäytynyt hyväksymästä saksan kielellä laadittuja kantajan asianajajan kirjeitä. Se on jopa täsmentänyt hyväksyvänsä ne huolimatta siitä, että ne pitäisi lähtökohtaisesti laatia englannin kielellä. Väite on siis hylättävä.

4. *Kanneperuste, jonka mukaan tietyt todisteet on hankittu lainvastaisesti*

187 Kantaja on esittänyt tämän kanneperusteen seuraavalla tavalla kannekirjelmän 3.4 kohdassa:

”Kantajalla on jo ollut tilaisuus huomauttaa, että on olemassa tiettyjä kieltoja, jotka koskevat tietyn tyyppisten todisteiden keräämistä. Vastaja ei ole tähän mennessä ilmoittanut yksityiskohtaisesti — todisteiden tukemana — miten se on hankkinut tiedot, joiden perusteella kurinpitomenettelyssä esitettyihin väitteisiin on päädytty. Viittaa tässä yhteydessä varauksiin, jotka asianajaja on esittänyt 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa.”

188 EKP kiistää ensisijaisesti tämän kanneperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täytymisen ja toteaa toissijaisesti sen olevan perusteeton.

- 189 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien muistuttaa, että jotta kanteen voitaisiin ottaa tutkittavaksi, on tarpeen, että kanteen perustana olevat olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat tai ainakin niiden yhteenvedo ilmenee johdonmukaisella ja ymmärrettävällä tavalla itse kanteen tekstistä (ks. esim. asia T-338/99, Schuerer v. neuvosto, määräys 28.6.2000, Kok. 2000, s. II-2571, 19 kohta).
- 190 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja ei ole esittänyt edes yhteenvedonomaaisesti kanteen perustana olevia olennaisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja. Hän on ainoastaan viitannut muutta selityksittä asianajajansa 3.11.1999 pidetyssä kuulemistilaisuudessa esittämiin varauksiin. Täydentävien tietojen puuttuessa on vaikeaa tietää tarkasti, mihin kantajan asianajajan kyseisessä kuulemistilaisuudessa esittämistä useista huomautuksista, jotka on kirjattu tilaisuudesta laadittuun pöytäkirjaan, erityisesti viitataan. Kantaja ei ole esittänyt täydentäviä tietoja myöskään vastauksessaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiana ei missään tapauksessa ole etsiä ja tunnistaa liitteistä kanneperusteita, joihin kanteen voitaisiin katsoa perustuvan, koska liitteillä on puhtaasti todistuksellinen ja täydentävä tehtävä (asia T-84/96, Cipeke v. komissio, tuomio 7.11.1997, Kok. 1997, s. II-2081, 34 kohta).
- 191 Näin ollen kanteperuste on jätettävä tutkimatta.
- 192 Ylimääräisenä huomautuksena on vielä lisättävä, että EKP on täsmentänyt olosuhteet, joissa se on saanut nyt käsiteltävässä asiassa esitetyt todisteet haltuunsa, ja ilmoittanut ne kantajalle. Perustellusta lausunnosta (I kohta) ja irtisanomispäätöksestä (4 kohta) näet ilmenee, että kurinpitomenettelyn yhteydessä on tutkittu EKP:n palvelimen, johon kaikki sen tiloihin asennetut yksittäiset tietokoneet on liitetty, muisti ja tutkittu ensinnäkin kantajan hänen työpisteeseensä asennetulta tietokoneelta EKP:n sisällä ja sen ulkopuolelle lähettämät sähköpostit

ja toisaalta kantajan kyseiseltä tietokoneelta tutkimat Internet-sivut. Lisäksi on ilmoitettu todistajien kuulemisesta, eli on kuultu arkistopalvelujen päällikköä, kantajan lähintä esimiestä ja työtoveria, jota hänen epäillään ahdistelleen, sekä pidetty kantajan kuulemistilaisuus 3.11.1999.

- 193 Lisäksi nämä tutkimukset on tehty kantajaan kohdistetussa kurinpitomenettelyssä sen aloittamisen jälkeen, ja niiden tulokset on ilmoitettu kantajalle, jolle on varattu mahdollisuus ottaa kantaa niihin.
- 194 Kanneperuste on siis hylättävä.

5. Kanneperuste, jonka mukaan teoista, joihin kantajan katsotaan syyllistyneen, ei ole esitetty näyttöä

Tiivistelmä asianomaisten väitteistä ja niiden perusteluista

- 195 Kantaja esittää vastauksessaan, että todistustaakka kurinpitomenettelyn laillisuudesta ja asianmukaisuudesta kuuluu EKP:lle ja että tämä sääntö on asiakysymykseen eikä menettelyyn liittyvä. EKP:n asiana on osoittaa palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan mukaisesti, että kurinpitotoimenpiteen taustalla olevat teot ovat todellisuudessa tapahtuneet ja että toimenpide on oikeassa suhteessa tekojen vakavuuteen. Sen on siis täsmennettävä teot, joiden perusteella kurinpitotoimenpide määrätään, ja esittävä tarvittaessa niistä näyttö. Työntekijän tarvitsee vain kiistää toimenpiteen laillisuus. Hänen kiistämisensä velvoittaa EKP:tä esittämään näytön toimenpiteen laillisuudesta. Työntekijä voi pysyä vaiti kurinpitomenettelyn aikana, ilman että tämä merkitsisi sitä, että hän luopuisi oikeudestaan kiistää EKP:n väitteet tuomioistuimessa.

- 196 Näiden periaatteiden perusteella kantaja kiistää tunnustaneensa teot, joista häntä syytetään. Hän ei myöskään missään tapauksessa ole ollut vaiti kurinpitomenettelyn aikana vaan on kiistänyt hänelle osoitetut väitteet asianajajansa 10.11.1999 päivätyssä kirjeessä.
- 197 EKP ei ole edes onnistunut esittämään minkäänlaista näyttöä irtisanomisen perusteluiksi.
- 198 Kantaja huomauttaa tältä osin ensinnäkin siitä, että mikäli EKP haluaisi nojautua 900-sivuiseen asiakirja-aineistoon ja CD-ROM-levyyn osoittaakseen kurinpitotoimenpiteiden laillisuuden, sen olisi täsmennettävä, mitkä ovat syytteet ja niihin liittyvät asiakirjat. Sen olisi myös ilmoitettava subjektiiviset syyt, joihin irtisanomispäätös perustuu, koska se on ainoa, joka tuntee ne.
- 199 Kantaja kiistää toiseksi muun muassa sen, että hän olisi kutsunut itseään säännöllisesti nimellä ”OaO/MoU” (One and Only/Master of the Universe). Hän oli enintään käyttänyt näitä termejä joitakin kertoja työtovereittensa keskuudessa ironisessa merkityksessä. Hän kiistää myös sen, että hän olisi esittänyt säännöllisesti epäystävällisiä huomautuksia työtovereilleen tai käyttäytynyt heitä kohtaan sopimattomasti tai provosoivasti, että hänellä olisi ollut alusta lähtien kielteinen asenne tiettyä työtoveria kohtaan, että hän olisi ahdistellut erästä työtoveriaan ja että tämä olisi esittänyt hänelle paheksumisensa. EKP:n tehtävänä on täsmentää tätä väitettä, jotta kantaja kykenisi puolustautumaan.
- 200 Kolmanneksi EKP:n asiana on täsmentää, minä päivinä kantaja on hankkinut pornografista tai poliittista aineistoa sisältäviä viestejä ja välittänyt nämä sen jälkeen kolmansille sähköpostin välityksellä.

- 201 Neljänneksi kantaja kiistää, että asiakirja-aineistoon sisältyvä pornografinen aineisto ja natsijohtajien elämäkerrat olisivat sellaisenaan irtisanomisperuste. Niistä ei ilmene, että kantaja hyväksyisi natsien poliittisen sanoman. Voidaan enintään väittää näiden asiakirjojen osoittavan sen, että kiertokirjettä nro 11/98, jossa tällaisten asiakirjojen tutkiminen Internetissä kiellettiin, on rikottu. Tällä seikalla ei ole kuitenkaan merkitystä, koska kiertokirje ei kuulu määräyksiin, joista asianosaiset olisivat sopineet, eikä se ole laillisesti voimassa.
- 202 Viidenneksi EKP ei ole osoittanut, että kantaja on tosiasiallisesti lähettänyt itse sähköpostit, joihin syytteet liittyvät, ja että asianomaisen ajanjakson aikana ainoastaan kantaja olisi kyennyt käyttämään tietokonetta.
- 203 EKP katsoo, että kyseinen kanneperuste, joka on esitetty ensimmäistä kertaa vastauksessa, on jätettävä tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla.
- 204 Se korostaa, että kantaja ei kiistä tekoja, joihin hänen katsotaan syyllistyneen, eikä niiden luonnehdintaa palvelussuhteen ehtojen määräysten nojalla.
- 205 Asiakysymyksen osalta EKP katsoo, että asiakirja-aineiston perusteella on mahdollista saada täysin selville, milloin kantaja on tutkinut mitään asiakirjaa Internetissä ja milloin hän on lähettänyt minkäkin sähköpostiviestin. Asiakirja-aineiston asiakirjat ovat erittäin yksityiskohtaisia eivätkä edellytä lisätäsmennyksiä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 206 Kantaja on esittänyt väitteensä, jonka mukaan väitettyjä tekoja ei ole näytetty toteen, ensimmäistä kertaa vasta vastauksessaan. Tältä osin on muistutettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.
- 207 Koska näitä edellytyksiä ei ole tässä tapauksessa noudatettu kanneperusteen koskiessa seikkoja, jotka olivat tiedossa jo ennen kanteen nostamista, se on jätettävä tutkimatta.
- 208 Ylimääräisenä seikkana lisättäköön, että irtisanomispäätös perustuu kahdenlaisiin tekoihin. Kantajan katsotaan ensinnäkin ahdistelleen seksuaalisesti ja henkisesti yhtä työtovereistaan ja myrkyttäneen työilmapiiriin. Toiseksi hänen katsotaan käyttäneen väärin mahdollisuuttaan tutkia Internet-sivuja työpaikallaan, ja tämä väärinkäyttö on sisältänyt yhtäältä pornografisten tai ääri-oikeistolaisten Internet-sivujen tutkimista ja tällaisten sähköpostiviestien lähettämistä ja toisaalta Internetin liiallista käyttöä yksityisiin tarkoituksiin.
- 209 Todisteet siitä, että väitetyt teot ovat todellisuudessa tapahtuneet, ilmenevät riittävän yksityiskohtaisesti asiakirja-aineistosta, jonka sisältö on esitetty tiivistetysti edellä 170 kohdassa. Väitettä, jonka mukaan kantaja on ahdistellut yhtä työtovereistaan ja myrkyttänyt työilmapiiriin, selventävät asiakirja-aineiston liitteet 1 ja 2. Tähän käyttäytymiseen liittyvä asiayhteys on kuvattu tarkasti ja yksityiskohtaisesti liitteessä 2 olevissa asiakirjoissa ja niihin sisältyvissä lausunnoissa. Väite, jonka mukaan Internetin käyttömahdollisuutta olisi käytetty väärin yksityistarkoituksiin, ilmenee asiakirja-aineiston liitteistä 1 ja 3—5, joihin sisältyvät jäljennökset lähetetyistä asiakirjoista sekä luettelot Internet-sivuista, joilla on käyty kantajan tietokoneelta. Nämä asiakirjat ovat riittävän yksityiskohtaisia, jotta voitaisiin hylätä kaikki vastaväitteet siitä, että väitettyjä tekoja ei olisi todellisuudessa tapahtunut.

- 210 Kantaja esittää kuitenkin vastaväitteitä tiettyjen väitteiden perusteltavuudesta.
- 211 Kantaja väittää ensinnäkin, että EKP:n pitäisi täsmentää yksityiskohtaisesti, missä määrin se aikoo nojautua kuhunkin asiakirja-aineistoon hankituista asiakirjoista osoittaakseen riidanalaisten kurinpitotoimenpiteiden hyväksyttävyyden. Tältä osin on korostettava edellä esitettyihin toteamuksiin samalla viitaten, että kun otetaan huomioon asiakirja-aineiston rakenteen selkeys ja se, että näiden asiakirjojen merkityksellisyys ilmenee niiden luonteesta ja sisällöstä, väite on ilmeisen perusteeton.
- 212 Toiseksi se, että kantaja on ahdistellut yhtä työtovereistaan sekä käyttäytynyt sopimattomasti ja väkivaltaisesti tätä ahdistelunsa kohdetta kohtaan, ilmenee oikeudellisesti riittävällä tavalla kyseisen työtoverin, hänen lähimmän esimiehensä ja arkistopalvelujen päällikön yhtäpitävistä todistajanlausunnoista sekä kantajan hänelle lähettämien sähköpostiviestien sisällöstä, joka ilmenee asiakirja-aineiston liitteistä 1 ja 2. Kun otetaan huomioon näiden seikkojen yksityiskohtaisuus ja yhtäpitävyys, kantajan vastaväite, jonka mukaan EKP:n olisi pitänyt täsmentää tarkemmin, milloin nämä teot oli toteutettu, on ilmeisen perusteeton. Sama päätelmä on tehtävä kantajan esittämästä väitteestä, jonka mukaan ahdistelun kohde ei olisi ilmaissut hänelle selvästi paheksuntaansa, koska tämän näkemyksen oikeellisuus ilmenee selvästi ahdistelun kohteen kantajalle 22.3.1999 klo 12.36 osoittamasta sähköpostiviestistä.
- 213 Kolmanneksi päivämäärästä, jolloin kantaja on hankkinut pornografista tai poliittista aineistoa, jonka hän on lähettänyt kolmansille sähköpostitse, on vain todettava, että se, että kantaja on lähettänyt tällaisia viestejä kolmansille, näiden viestien luonne, lähetyspäivämäärä ja -kellonaika sekä vastaanottajien henkilöllisyys ilmenevät oikeudellisesti riittävällä tavalla EKP:n laatimasta erittäin täydellisestä aineistosta. Näin ollen EKP:llä ei selvästikään ole ollut laajempaa näyttövelvollisuutta siitä, minä hetkenä ja missä olosuhteissa kantaja olisi itse hankkinut kyseiset kuvat, tunnukset ja tekstit.

- 214 Neljänneksi on huomautettava väitteestä, jonka mukaan pornografinen aineisto tai natsijohtajien elämäkertoja tai valokuvia sisältävä aineisto ei voisi sellaisenaan olla irtisanomisperusteena, että ahdistelun kohteelle on lähetetty tällaisia asiakirjoja sisäisellä sähköpostilla, joten ne ovat yksi tämän ahdistelun osatekijöistä. Asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että pornografiaa sisältäviä Internet-sivuja on tutkittu kantajan tietokoneelta ja että pornografisia video-otoksia on lähetetty sähköpostitse EKP:n ulkopuolelle toistuvasti eli 11 kertaa 18.8. ja 18.10.1999 välisenä aikana. Nämä teot merkitsevät palvelussuhteen ehtojen 4 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen sellaisten veloitteiden laiminlyömistä, jotka ovat aivan oleellisen tärkeitä pankki-instituution tavoitteiden saavuttamisen kannalta ja jotka ovat olennainen osa pankin henkilöstön käyttäytymistä, jotta pankin riippumattomuus ja arvokkuus säilytettäisiin (em. asiassa Yasse v. EIP annetun tuomion 110 kohta).
- 215 EKP korostaa tältä osin perustellusti, että koska edellisessä kohdassa tarkoitettut teot todennäköisesti tulevat julkisuuteen ja niitä käsitellään tiedotusvälineissä, niillä asetetaan EKP alttiiksi vakavalle skandaalille, jolla vaarannetaan sen yrityskuva ja mahdollisesti sen uskottavuuskin. Näin ollen ja koska nämä teot eivät myöskään olleet toisistaan erillisiä vaan toistuvia, niitä voidaan perustellusti pitää tehtävien laiminlyöntinä.
- 216 Kantaja väittää viidenneksi, että EKP:n pitäisi osoittaa, että nimenomaan kantaja on lähettänyt arvostelun kohteena olevat sähköpostiviestit ja että kellään muulla ei ole ollut mahdollisuutta käyttää hänen tietokonettaan. Tältä osin on riittävää viitata irtisanomispäätöksen 6 kohtaan, jossa EKP:n johtokunta korostaa, että kun otetaan huomioon lähetettyjen sähköpostiviestien lukumäärä, ajankohdat, joina niitä on lähetetty (työaikoina 18 kuukauden ajan), ja se, että useissa kantajan EKP:n sisällä ja sen ulkopuolelle lähettämässä sähköpostiviesteissä on ollut samoja liitteitä, ei ole uskottavaa, että joku muu olisi lähettänyt kyseiset viestit. Koska kantajan tietokone lisäksi sijaitsee eristetyssä toimistotilassa, jossa työs-

kentelee kuusi henkilöä, ja sen käyttö vaatii henkilökohtaisen salasanan antamista, kolmannen henkilön olisi ollut vaikeaa käyttää kyseistä tietokonetta varsinkaan edellä mainitulla tiheydellä ja edellä mainittuina ajankohtina. Tämä päätelmä pitää sitäkin suuremmalla syyllä paikkansa, koska kantaja on kuulemistilaisuudessa myöntänyt, että hän ei ole ilmoittanut salasanaansa kolmansille henkilöille.

217 Kanneperuste on myös ilmeisen perusteeton.

6. Kanneperuste, jonka mukaan määrätty seuraamus ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

218 Kantaja päättelee vastauksessaan, että mikäli kaikki nämä epämääräiset väitteet olisivat perusteltuja, EKP:n olisi suhteellisuusperiaatteen mukaisesti pitänyt niiden perusteella määrätä kantajalle palvelussuhteen ehtojen 43 artiklan mukainen seuraamus eli varoitus, jonka olisi pitänyt edeltää irtisanomista.

219 EKP katsoo ensisijaisesti, että kyseessä on uusi väite, joka on sellaisenaan jätettävä tutkimatta. Toissijaisesti, mikäli kantaja haluaisi väittää riidanalaisten päätösten olevan suhteettomia, koska kirjallinen varoitus olisi riittänyt, on muistutettava siitä, että oikeuskäytännön mukaan nimittävän viranomaisen asiana on valita asianmukainen kurinpitotoimenpide, kun teot, joista työntekijää on syytetty, on näytetty toteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien ei voi korvata omalla arvioinnillaan nimittävän viranomaisen suorittamaa arviointia, ellei ole tapahtunut ilmeistä virhettä, mikä ei ole tilanne nyt käsiteltävässä asiassa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 220 Kantaja on esittänyt kanneperusteensa, jonka mukaan määrätty seuraamus olisi suhteeton, ensimmäistä kertaa vasta vastauksessaan. Koska tämä peruste liittyy seikkoihin, jotka ovat olleet tiedossa jo ennen kannekirjelmän jättämistä, se on jätettävä tutkimatta edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti.
- 221 Ylimääräisenä huomautuksena lisättäköön, että suhteellisuusperiaatteen soveltaminen kurinpitoasiassa sisältää kaksi eri seikkaa. Asianmukaisen seuraamuksen valitseminen kuuluu ensinnäkin nimittävälle viranomaiselle, kun on näytetty toteen, että teot, joista työntekijää syytetään, ovat tosiasiallisesti tapahtuneet, eivätkä yhteisöjen tuomioistuimet voi kumota tätä valintaa, ellei määrätty seuraamus ole suhteeton hänen osaltaan todettuihin tekoihin nähden. Toisaalta seuraamuksen määrittelemineen perustuu kokonaisarviointiin, jonka nimittävä viranomainen on tehnyt kaikista konkreettisista tosiseikoista ja kuhunkin konkreettiseen tosiseikkaan liittyvistä olosuhteista, koska EY:n henkilöstösääntöjen 86—89 artiklassa kuten myöskään EKP:n palvelussuhteen ehdoissa sen työntekijöiden osalta ei määrätä kiinteästä yhteydestä niiden mukaisten kurinpitoseuraamusten ja virkamiesten tekemien erilaisten laiminlyöntien välillä eikä niissä täsmennetä, missä määrin raskauttavien tai lieventävien seikkojen olemassaolo on otettava huomioon seuraamusta valittaessa. Yhteisöjen tuomioistuimet tutkivat siten vain sen, onko nimittävä viranomainen punninnut raskauttavia ja lieventäviä seikkoja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, eikä tuomioistuin voi asettua nimittävän viranomaisen sijaan niiden arviointien osalta, joita tämä on tältä osin esittänyt (em. asiassa Yasse v. EIP annetun tuomion 105 ja 106 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).
- 222 Näiden periaatteiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittama valvonta rajoittuu siis vain siihen, että se arvioi, onko määrätty seuraamus suhteeton niihin tekoihin nähden, joihin työntekijän on katsottu syyllistyneen, ja onko EKP punninnut raskauttavia ja lieventäviä seikkoja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

- 223 Tältä osin on todettava asiakirja-aineistosta ja erityisesti ahdistelun kohteen, hänen lähimmän esimiehensä ja arkistopalveluiden päällikön todistajanlausunnoista sekä ahdistelun kohteen saamien sähköpostiviestien jäljennöksistä ilmenevän, että kantaja on ahdistellut häntä lähes keskeytyksittä tammikuussa 1998 tapahtuneesta palvelukseentulostaan lähtien 18.10.1999 tapahtuneeseen tehtävistään pidättämiseen saakka lukuun ottamatta lyhyttä keskeytystä, joka johtui siitä, että heidän työtilansa olivat väliaikaisesti erillään maaliskuuhun 1998 ajan, ja suhteellisen rauhallista ajanjaksoa elokuusta joulukuuhun 1998. Ahdisteluun liittyi muun muassa kantajan kolmansille osapuolille ja esimiehille esittämiä sopimattomia huomautuksia ahdistelun kohteesta, hänelle esitettyjä provosoivia eleitä, mukaan lukien kantajan 18.12.1998 ahdistelun kohteelle esittämä kehoitus harjoittaa fellaatiota hänen kanssaan, provosoivien sähköpostien toistuva — ainakin 19 kertaa — lähettäminen ahdistelun kohteelle, mukaan lukien 6.8. ja 16.9.1999 lähetetyt pornografiset video-otokset, 24.3.1999 lähetetyt Adolf Hitlerin ja Joseph Goebbelsin elämäkerrat ja 18.8.1999 lähetetty erään natsivirkamiehen kuva.
- 224 Lueteltujen tapahtumien erittäin suuri määrä ja tiheys osoittavat sen, että kantaja on käyttäytynyt halventavasti ja väkivaltaisesti ahdistelun kohdetta kohtaan. Ei voida vakavasti kiistää sitä, etteikö tämä käyttäytyminen olisi hyväksyttävä peruste välittömälle irtisanomiselle useimpien jäsenvaltioiden työoikeudessa. Määrätty seuraamus ei siis vaikuta ilmeisen suhteettomalta yksin tämänkään perusteen osalta, vaikka sitä tarkasteltaisiin erikseenkin.
- 225 Tähän on lisättävä, että tutkittuja Internet-sivuja koskeneesta otoksesta tehdyn tutkimuksen perusteella, joka kattaa vain juuri kantajan tehtävistään pidättämisestä edeltävän ajanjakson, on voitu todeta kantajan tutkineen useaan otteeseen, tässä tapauksessa 19.5. ja 21.6.1999, pornografista aineistoa sisältäviä Internet-sivuja. Kantaja on lisäksi lähettänyt useaan otteeseen ensinnäkin pornografista aineistoa sisältäviä sähköpostiviestejä EKP:n ulkopuolelle (eli 11 video-otosta 18.8. ja 18.10.1999 välisenä aikana) ja kolmen kuukauden aikana ennen tehtävistään pidättämistään EKP:n sisällä 149 sähköpostiviestiä ja EKP:n ulkopuolelle

117 viestiä, jotka eivät liittyneet hänen työtehtäviinsä, eli yhteensä 266, joista huomattava osa oli pitkiä ja perusteellisesti laadittuja viestejä.

226 Kun otetaan huomioon kantajan veloitteiden laiminlyöntien erityinen vakavuus, joka johtuu niiden kumuloitumisesta, sovellettu seuraamus ei selvästikään vaikuta suhteettomalta.

227 Myös tämä kanneperuste on siis perusteeton.

7. Kanneperuste, jonka mukaan kurinpitomenettely ei ole ollut suhteellisuusperiaatteen mukainen

Tiivistelmä asianosaisten väitteistä ja niiden perusteluista

228 Kantaja katsoo, että vastaaja oli viimeistään helmikuussa 1998 tietoinen siitä, että arkistossa vallitsi riitatilanne kantajan ja sen henkilön välillä, joka väittää olleensa ahdistelun kohteena. EKP ei ollut kuitenkaan tehnyt mitään ratkaisutakseen riitatilanteen. Se oli antanut tilanteen pahentua. Näin ollen kantajaa vastaan aloitettu kurinpitomenettely on täysin suhteellisuusperiaatteen vastainen.

229 EKP katsoo, että tämä kanneperuste on perusteeton, koska se on antanut sääntöjenmukaisesti ohjeita kantajan aiheuttaman riitatilanteen ratkaisemiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 230 Tässä edellisestä kanneperusteesta eriytetyssä kanneperusteessaan kantaja väittää, että EKP:n hallintoelinten olisi pitänyt ratkaista hänen ja ahdistelun kohteen välinen riitatilanne tehokkaammin ja tilanteen pahenemisen estävällä tavalla antamalla selkeitä työohjeita, joihin olisi tarvittaessa pitänyt liittää varoitus. Kurinpitomenettelyn aloittaminen oli tässä tapauksessa ollut suhteeton toimenpide.
- 231 Kanneperuste ei kuitenkaan perustu tosiseikkoihin eikä EKP:tä voida arvostella siitä, että se olisi ollut passiivinen kantajan aikaansaamassa tilanteessa. Ahdistelun kohde valitti esimiehelleen ensimmäistä kertaa 13.8.1998, minkä jälkeen esimies oli välittömästi kutsunut ahdistelun kohteen ja kantajan tilaisuuteen, jossa oli vahvistettu käyttäytymissäännöt. Tämän asioihin puuttumisen jälkeen kantajan käyttäytyminen ilmeisesti parantui muutaman kuukauden ajaksi. Ahdistelun kohde kääntyi 25.8.1999 uudelleen esimiehensä puoleen valittaakseen kantajasta. Tällä kertaa aloitettiin heti sisäinen tutkimus, jonka perusteella kurinpitomenettely aloitettiin.
- 232 Vaikuttaa siis siltä, että EKP on toiminut nopeasti ahdistelun kohteen molempien valitusten perusteella.
- 233 Kuten EKP on perustellusti todennut irtisanomispäätöksessä (8 kohta), kantajan esimiesten mahdollinen toimimattomuus ei missään tapauksessa voisi tehdä kantajan laiminlyöntejä hyväksyttäväksi, koska hän on vastuussa omista teoistaan.
- 234 Kanneperuste on siis hylättävä. Näin ollen kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 235 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 88 artiklan nojalla yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riita-asioissa toimielinten on kuitenkin vastattava omista kustannuksistaan.
- 236 EKP vaatii kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan perusteella, joka on poikkeus työjärjestyksen 88 artiklasta ja jossa määrätään muun muassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi velvoittaa osapuolen korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jotka tuomioistuin katsoo asianosaisen tarpeettomasti tai haitantekona aiheuttaneen toiselle asianosaiselle, että kantaja olisi veloitettava korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut. Se esittää, että kanne on ollut tarpeeton lähinnä sen vuoksi, että se on ollut ilmeisen perusteeton.
- 237 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tälle vaatimukselle ei ole perusteita. Kanteessa riitautetaan erityisesti kaikkein vakavin kurinpitotoimenpide eli irtisanominen. Asianomaista työntekijää ei voida arvostella siitä, että hän on nostanut kanteen häntä koskevasta irtisanomispäätöksestä, olipa hänen kanteensa tueksi esittämiensä perusteiden oikeudellinen painoarvo mikä hyvänsä.
- 238 Nyt käsiteltävässä asiassa kukin asianosainen vastaa siten omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne hylätään.**

- 2) **Kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Azizi

Lenaerts

Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 18.10.2001.

H. Jung

kirjaaja

J. Azizi

jaoston puheenjohtaja